

N° 11 NOVEMBER 2012 hind 2.20 €

muusika

**CHICK
COREA
EESTIS**

**HEINO
ELLERI
LOOMEPÄRAND**

**KARL
RISTIKIVI
JA MUUSIKA**

*Corelli
Consort 20*

hooaja peatoetaja

L 17. november kell 19 Estonia kontserdisaal
P 18. november kell 17 Jõhvi kontserdimaja

DMITRI SITKOVETSKI

(viul, Suurbritannia)

TALLINNA KAMMERORKESTER

Bach / Sitkovetski. Goldbergi variatsioonid
Šostakovitš / Sitkovetski. Sümfoonia keelpillidele

Koostöös Tallinna Filharmooniaga

KULDNE kontserdisari KLASSIKA

L 1. detsember kell 19 Estonia kontserdisaal
P 2. detsember kell 19 Vanemuise kontserdimaja

Mozart

"Väike öömuusika"

"Kroonimississa"

Sümfoonia nr 29 A-duur

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR

TALLINNA KAMMERORKESTER

Dirigent ERI KLAS

Koostöös Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Filharmooniaga

T 18. detsember kell 19 Vanemuise kontserdimaja

K 19. detsember kell 19 Pärnu kontserdimaja

N 20. detsember kell 19 Estonia kontserdisaal

Haydn. "Te Deum"

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR

TALLINNA KAMMERORKESTER

Kädy Plaas (sopran), Iris Oja (metsosopran)

Mati Turi (tenor), Uku Joller (bass)

Dirigent DANIEL REUSS

Mozart. "Missa longa"

Haydn. "Te Deum", sümfoonia Es-duur

Koostöös Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Filharmooniaga

www.concert.ee

Eesti Kammerorkester

SILBERAUTO

LONDON

11/2012

On käes november ja kontserdielu on kõikjal täie hooga käima läinud. Veel mõned päevad novembrikuust kestab väga huvitavate kontsertidega festival "Klaver 2012", 14. novembril saab kuulda jazzilegend Chick Coread. Lähemalt sellest suurepärasest muusikust saab lugeda siitsamast – tema kujunemisest, sellest, mis on talle muusikas oluline.

Novembrinumbris on Muusikas taas uut. Nüüdsest saab lugeda kirju Eesti muusikutelt, kes mõnda aega kodumaast eemal on elanud.

Kutsume kõiki ka meie facebooki leheküljele www.facebook.com/muusikaajakiri. Sealt saab uudised ja põneva veel kiiremini kätte.

Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Virge Joamets** virgejoamets@gmail.com
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegjum: Eesti Muusikanõukogu juhatus
Toimetus: Voorimehe 9, Tallinn 10146
Toimetuse telefon **6 833 107**
Kodulehekülj: **www.ajakirimuusika.ee**
Trükitud **Pajo trükikojas**
Pärnu mnt. 58, Sindi linn, 86703 Pärnumaa
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Maakri 23A, 10145 Tallinn
Tel 617 7717, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679
Otsekorraldus **1,47** eurot number
Aastatellimus **21,50** eurot
Muusikaõpetajatele ja -õpilastele aastatellimuse soodushind 17 eurot.
Soodushind kehtib ka pensionil olevatele muusikaõpetajatele.
Tellimine: ia@ema.edu.ee,
herje@ema.edu.ee,
6 416 016, 55 56 18 94

Corelli Consort
FOTO MAIT JÜRIADO

KAVA

KES?

2 Anu Schaper. Muusikakunst kaunis interjööris.
Corelli Consort 20

UUDISEID MAAILMAST

10 Nele-Eva Steinfeld, Ivo Heinloo. Muusika-
uudiseid maailmast

MUUSIKA

13 Eva Lepik. Karl Ristikivi ja muusika

TÄHT

14 Ivo Heinloo. Chick Corea – klaverijazzi elav
legend

VESTLUS

16 Tiiu Tosso. Kaunist vaskpillikõla otsimas.
Dirigent, trompetimängija ja pedagoog Aavo
Ots

SISSEVAADE

20 Anu Veenre. Kultuuri- ja identiteediuringud
muusikateaduses

BÄND

22 Kaur Garšnek. Kes sa oled, Argo Vals?

KIRI

23 Liis Kolle Berliinist

RAAMAT

24 Virge Joamets. Osakeseks hõlmamatust muu-
sikamaailmast. Raamatust "Erich Kõlar: kuulake
ennast muusikasse"

PILK

25 Kristel Pappel. Interdistiplinaarne Kotzebue

MULJE

27 Virge Joamets. Rahvuslikku klassikut avasta-
mas. Heino Elleri sümfooniate ja keelpillikvartet-
tide ettekandest
29 Pille Kangur. EMTA Sügisfestivali avakontsert:
sügisene värvikirevus ja erk loomelend
30 Tõnu Kaalep. Festival "Stalker". Jan Bang:
estofiil ajalooliste sãmpelritega
32 Edmund Hõbe. Eripalgeline muusika festivalil
"Stalker"

KLAVERIAVASTUSI

33 Risto Lehiste. Vanim Eesti klaver

UUDISEID EESTIST

34 Muusikauudiseid Eestist

PLAAT

39 Heliplaatide tutvustus

muusika

kes?

Muusikakunst ka

ANU SCHAPER
muusikateadlane

Corelli Consort 20

FOTO ERAKOGUST

unis interjööri

Tänavu 20. tegevusaastat tähistaval barokkansambli Corelli Consort on Eesti muusikamaastikul selgelt oma nägu, oma nišš. Kõige rohkem teatakse CCd vahest arvukate sarjade kaudu, nagu näiteks “Eesti mõisad” (mis alates 1999. aastast on pidanud vahele jätma vaid ühe, kriisiaasta suve 2010) või “Toompea muusikasalong”, teatakse ka kontserte saatvaid loenguid ning ansambli seost metseenlusega; tänavuste mõisakontsertidega näiteks koguti raha Uderna mõisa välisvalgustuse fondi. Kuid tegevussuundi on CCl aastate jooksul üha juurde tulnud. Ansambli kõrvale on tekkinud agentuur, on salvestatud kaks CDd, “Beauty of History” (2005) ja “Jõulud iidses Tallinnas” (2007); omal moel tegutsetakse pedagoogiliseltki: proovitud on koostööprojekti Kadrioru gümnaasiumiga, mõisakoole toetades kasvatatakse uut kuulajapõlvkonda ja lõpuks võib publiku harimiseks pidada ka Corelli Consorti kontserte lahutamatuks saatvaid Jüri Kuuskemaa ajaloolisi selgitusi.

Kohtun ansambli eestvedaja Mail Sildosega enne proovi Muusikamaja suvises aias, CCl on taas ees mõisakontserdid. Hiljem liituvad meiega ükshaaval seekordses sarjas mänginud muusikud Peeter Sarapuu, Meelis Orgse, Villu Vihermäe ja Lembit Orgse.

Teie esimene kontsert oli 1992. aasta juunis. Kuidas see kõik algas?

MAIL SILDOS: Kui 1991 tuli iseseisvus, siis tundus, et nüüd ometi võiks ka ise midagi täiesti uut teha. 1991/92. aasta talv oli Eestile väga raske. Need, kes elasid keskküttega korteris, arvatavasti mäletavad, kui toas oli 13 kraadi sooja. Corellit tollal üldse ei mängitud, isegi praegu ma ei tea, et keegi peale meie väga mängiks, aga tegelikult on see ju väga ilus muusika. Leidsin *concerto grosso*de partituurid, is-

Imbi Tarum (klavessiin),
Villu Vihermäe ja Mail Sildos.
FOTO HARRI ROSPU

tusin selle külma talvega kodus tekkide sees, müts peas, ja kirjutasin partituurist noote ümber. Partiisid polnud siis kuskilt saada. Need olid esimesed lood, mida hakkasime proovima.

Esimene kontsert oli Püha Vaimu kiriku muusikatunni raames. Mõned päevad enne seda oli just Eesti kroon tulnud. Meie esimene honorar oli kaheksa inimese peale umbes kaheksa krooni. Aga muidugi me ei esinenud honorari pärast, lihtsalt rõõm oli kokku tulla ja mängida.

1992. aastal, jõulude ajal saime juba korraliku kontserdi ja mulle öeldi, et nüüd on vaja nime. Esimene asi, mis pähe tuli, oli Corelli Consort ja nii on ta jäänud – meie esimestest lugudest, mis me mängisime.

Aja jooksul on Corelli Consorti kõrval tekinud kontserdiagentuur Corelli Music (2004), Corelli Barokkorkester (2006), Corelli Metseenide Klubi (2009). Ning Corelli muusika on läbiv joon repertuaaris siiani.

M. S.: (*muigab*) Mind kutsutakse juba madam Corelliks. Tegelikult mängime Corelli *concerto grosso*'sid suhteliselt harva, sest see on ikkagi orkestrimuusika. Kõige rohkem mängime triosonaate, neid on Corellil palju ja sealt on veel võtta küll ja küll. *Sonati da chiesa op. 1 ja op. 3* on enam-vähem juba esitatud, aga ilmalikud sonaadid, *sonati da camera op. 2 ja op. 4* on meil veel täiesti läbimata.

Kas Corelli on isiklik huvi?

M. S.: Jah. Ja ma olen vaadanud, et kui neid lugusid kontserdil mängida, on nii muusikud kui publik kuidagi õnnelikud... Barokkmuusika üldse mõjub inimesele hästi. Selles on mingid väga positiivsed võnked sees.

Mis mulle veel väga meeldib – barokkmuusika on hästi improvisatsiooniline, kirjas on nn kondikava. Eks ma olen nüüd aastatega muidugi ka tuhninud vanades barokiaegsetes viulimänguõpetustes, põhjalikumalt uurinud ja ka eesti keelde tõlkinud Geminianit. Sealt on palju praktilist võtta, aga näiteks kaunistuste või kadentside mängimine – nad ei kirjeldagi seda. See peab lihtsalt olema, nagu Geminiani koolis on väga ilusasti öeldud, publikule esteetiliselt vastuvõetav. Võibolla just selle tõttu ei kõla meil lood igal kontserdil täpselt ühtemoodi. Kui muusikutel tuleb hoog peale, üks nakatab teist, keegi teeb mingeid kaunistusi, teine hoopis teistsuguseid, tulevad välja täiesti erinevad versioonid. CC praegune koosseis on väga hea, me lihtsalt sobime üksteisega. Muusikute puhul on ju väga oluline, et inimesed võnguksid sarnaselt, et ei peaks liiga palju seletama. Just see meeldib mulle väga!

CCs on mänginud (ja laulnud) väga aukartustäratav hulk muusikuid, peaaegu kõik, kes Eestis barokiga tegelevad [vaata lähemalt koduleheküljelt www.corelli.ee]. Keda võiks välja tuua, kas on mingi tuumik, kes on läbi kahekümne aasta asja juures olnud?

M. S.: Imbi Tarum oli kaua meil ainuke klavessiinimängija, nüüd on tema kõrval Lembit Orgse. Peeter Sarapuuga oleme teinud väga põnevaid kavasisid, Tõnu Jõesaar mängib lisaks tšellole ka erinevaid *viola da gamba*'sid. Meelis Orgse ja Villu Vihermäe on noorem generatsioon, kelle liitumisest ja sobivusest teistega on mul väga hea meel. Nemad ongi praegune tuumik. Ja kui on vaja flööti, siis mängib Neeme Punder, kui kontrabassi, siis Mati Lukk või Jüri Lepp.

Te olete end barokkinterpretatsiooni alal ka täiendanud mitme õpetaja juures, näiteks Lucy van Daeli juures.

M. S.: Jah, ta käis mitu korda siin, tegi suvekursusi ja ühe korra käisin ma tema juures ka Hollandis eratunnis. See on täiesti uskumatu! Enne tunde mõtled, ma ju oskan mängida. Aga kui lähed sellise väga hea õpetaja juurde, kes ise on ka suurepärase interpret, siis ta võib paari lause, paari näpunäitega teha selgeks asjad, mis eluaeg on muret teinud, kui miski ei tule välja või oled kuskilt kinni, niisugused tehnilised probleemid...

Praegusaja noortele ma ainult toonitan: minge ja kasutage kõik võimalused ära, mis teil on, kindlasti minge, tuleb igal juhul kasuks. Lisaks sellele näed ilma ja inimesi, hoopis teistsugust mõtlemist ja elustiili, ja ei istu ainult oma väikses harjumuspärasest karbis.

Teised ansambli liikmed on samuti ise käinud ja end kursustel harinud.

M. S.: Ise harinud ja ise ka kõik pillid muretsenud. Ei ole lihtne barokkpilli omada, see on kohutavalt kallis lõbu. Nüüd on tekkinud ka Eesti pillimeistreid, aga see on viimastel aastatel. Esimesel kontserdil mängis Marju Riisikamp orelil, aga siis tekkiski probleem, et kui ei ole oma klavessiini, siis kontserte teha ei saa. Seetõttu tuligi kohe pärast seda Imbi, sest ta oli just saanud oma isikliku pilli.

Jutt läheb sellele, kuidas kontsertide ideed sünnivad, ja kõige erinevamatest kavadest rääkides jõuame barokist kaasaega.

M. S.: Idee võib plaksatada ühest pisikesest asjast. Praegu toetame Üderna vanadekodu vanakesi mõisas. Mõtlesin siis, et paneks barokkmuusikale juurde vanad ilusad eesti luuletused. Neid luges Guido Kangur ja sai uskumatult ilus kooslus. 2008. aasta mõisakontsertidel panime kokku barokkmuusika ja nüüdistantsu, et illustreerida Eesti 90. aastapäeval Vabadussõja seoseid mõisatega, mida on väga palju. Fine 5 seltskond on väga lahtised ja loominguks inimesed ja nad tegid Corelli triosonaatidele kolm erinevat kaasaegset tantsunumbrit mõisatest ja inimsaastustest.

Mitmed ideed on olnud seotud ka kultuuripealinna aastaga, näiteks panna kokku "Toompea muusikasalong", iidse Tallinna legendid ja tänapäeva muusikud ning helilooming. Sellega seoses tellis Corelli Music uudisteose ja Märt-Matis Lill kirjutas Jan Kausi libretole ilmaliku müsteeriumi "Armastajad ja elupõletajad".

M. S.: Oo jaa, müsteerium sai muusikaliselt eriti põnev. Siin on kasutusel mitte ainult barokiaja, vaid ka vanemad pillid, nii et kõik kokku oli erinevate häälestuste tõttu päris paras "keemia". Aga suurepärase näitleja Nero Urke ja Taago Tubina põneva valguslahendusega lavastus oli kokku nii super, et teose trupp oli ka Eesti Teatriliidu ühe aastapremia nominent. Ja nüüd oleme sinnamaale jõudnud, et tellime ka edaspidi oma vanade pillidega ansamblile uudisloomingut.

Kas see on märk sellest, et barokiaja piirid hakkavad kitsaks jääma?

M. S.: Ei-ei, absoluutselt mitte, me mängime barokki rõõmuga edasi ega jäta teid sellega rahule, kohe kindlasti mitte! Lihtsalt kuna "Armastajad ja elupõletajad" tuli nii huvitav, tahaksime seda teemat väga jätkata ja lugusid tellida.

Ideed on inspireeritud ka kohtadest, nagu mõisad jne. Mulle üldse tundub, et olete väga kohtadega seotud, Eestiga seotud. Olete küll ka välismaal esinenud, aga profiil on kohaspetsiifiline.

M. S.: Jah, põhimõtteliselt on CC profiil selles mõttes kohaspetsiifiline, et me tahame panna kokku ajaloolise tausta laiemalt, nagu umbes sel ajal, kui mõisad ehitati, võis muusika seal kõlada. Ja muusikasalongid ja kirikud täpselt samamoodi. Need hooned on ajalooliselt seotud muusika, loomingu ja mõtletegevusega. Just sellise vaimesuse ma tahaksin muusika kaudu esile tuua.

Kuid sama hästi võiksime neid kavu mängida ka Soome või Läti mõisates, sest tegelikult on temaatika ju sama. Ja mõelge, kui palju on losse igal pool Euroopas! Nagu me Viini Liechtensteini lossis nii toredasti kogesime. Aga kogu see pärand,

mis on jäänud mõisate ja ka aadlipaleedena Maarjamaale – see on ju lihtsalt suurepärase! (*Mail Sildos satub mõisate ja mõisnike rollist Eesti ajaloos jutustades hoogu.*) Olen väga õnnelik, et praegu on mõisakoolide temaatika positiivse lahenduse saanud. Mõisakoolide õpetajad räägivad, et lapsed, kes õpivad mõisakoolis, hoiavad ilu enda ümber ning mõtlevad hoopis teisiti tavakooli lastest. Või mõisalakodude lapsed, kui nad näiteks õhtul lähevad magama ja vaatavad inglitega laemaali kuskil mõisaproua salongis – see annab laste

Me tahame panna kokku ajaloolise tausta laiemalt, nagu umbes sel ajal, kui mõisad ehitati, võis muusika seal kõlada. Need hooned on ajalooliselt seotud muusika, loomingu ja mõtletegevusega. Just sellise vaimesuse ma tahaksin muusika kaudu esile tuua.

**"Eesti mõisad 2008" lõppkontsert
Tammistu mõisas. Corelli Consort ja
Fine 5 tantsijad.**
FOTO HARRI ROSPU

hingele lohutust ja esteetilisele kasvatus-
sele nii palju juurde. Ka sellepärast on
see teemaatika mulle Eesti kontekstis vä-
ga südamelähedane.

Te pakute tervikpilti: muusika, arhi- tektuur, ajalugu jne.

M. S.: Just sellepärast on meil kaasas
Jüri Kuuskemaa, ta on meile täielik
õnnistus, eriti mõisasarjades. On välja
kuulutatud, et vaheaeg on tema päralt
ja tihti see vaheaeg venib tunnipikku-
seks, tal on lihtsalt nii palju rääkida.
Ta käib publikuga mõisates ringi, ko-
lab mööda pööninguid, parke ja nur-
gataguseid ja jutustab ning publikule
see väga meeldib.

Mõisate sari on kestnud juba päris kaua, 1999. aastast. Kas kohe algu- ses oli idee kaasata kontsertidele ajaloolasi või ka teiste elualade esindajaid?

M. S.: Esialgu oli just idee panna
kokku muusika ja ajalugu; esimesel
aastal rääkisid kohalikud inimesed.
2000. aastal tuli Jüri Kuuskemaa
kaasa ja sellest alates on sari käinud
igal suvel koos temaga.

Kes on CC publik, kas teil on sellest mingit pilti? Kas olete oma kont- serdid kellelegi suunanud, mõnele grupile?

M. S.: Ma arvan, et meie publik on ... võibolla keskmisest natuke
haritum. Kas ta on jõukam, seda ma ei oska öelda, sest meil on
piletiostjaid väga kallitele kontsertidele, aga meil on ka palju
pensionäre, kes käivad väga-väga tihti kontsertidel. Ja nende hul-
gas on just põhikülastajad, kes käivad vaat et kõigil kontsertidel,
me teame neid juba nägupidi ja oleme tuttavad. Oleme veel tei-
nud õpetajatele sooduspileteid ning tore, et seda võimalust ka ka-
sutatakse.

Niikuinii on klassikalise muusika elus püsimine väga keeruline; teie aga toetate selle kõrval veel mõisakoole. Kuidas te seda teete?

M. S.: Eks see ole seotud piletihinna ja mõisasaalide väiksusega.
Klassikalise muusika piletimüük ei ole mingi tuluallikas, eriti väl-
jaspool linnasid. Täis saali korral katab see vaid väikese osa kulu-
dest ning käibemaks on suur. Ja siis ei ole tegelikult vahet – me
teeme näiteks mõisakooli õpilastele tasuta sissepääsu, juhul kui
nad on huvilised ja tulevad kontserdile. Pigem las nad saavad sel-
le positiivse kogemuse, siis tulevad ehk teine kord veel ja kutsu-
vad ka sõpru kaasa.

Tegelete publiku kasvatamisega.

M. S.: Just. CC elus püsimine juba kakskümmend aastat – mina
pean seda täielikuks imeks. Aga me oleme kokku jäänud. Olen
nii muusiku kui korraldajana palju aastaid läbi erineva riigikorra
ning nii era- kui riiklikus sektoris näinud, kuidas asju aetakse.
Ma tean, kus on kitsaskohad, mis muusikule meeldib, mis talle ei

**Mõisakoolide õpetajad räägivad,
et lapsed, kes õpivad mõisakoolis,
hoiavad ilu enda ümber ning mõtle-
vad hoopis teisiti tavakooli lastest.
Või mõisalastekodude lapsed, kui
nad näiteks õhtul lähevad magama
ja vaatavad inglitega laemaali kuskil
mõisaproua salongis – see annab
laste hingele lohutust ja esteetilisele
kasvatusele nii palju juurde.**

meeldi, kus tal on raske kontserti
teha. Kuidagi olen suutnud ka ho-
norarysummad hankida. Ja ma
püüan esimese asjana teha nii, et
muusikutel oleks hea mängida, et
oleksid huvitavad kavad, et nad
saaksid normaalse töötasu, et nad ei
peaks muretsema, kas nad peavad
FIED olema. See on minu tegevuse
prioriteet. Sest kui ei ole innustu-
nud muusikut laval, siis ei toimu ka
head kontserti. Mõisakoolide toeta-
misest veel: see püsib ilmselt suures
osas tänu metseenidele ja annetuse-
tele.

Kui nüüd vaadata Corelli Con- sortiga seotud elitaarsevõitu märksõnu – mõisad, salongid, metseenlus –, siis kui palju on sel- lel Eestis kõlapinda?

M. S.: Mõisasarjad toimivad tegeli-
kult päris hästi. Keeruline on sõnu-
mit inimesteni viia, see nõuab suurt
reklaami, mis on teadagi väga kallis
löbu. Aga kuidagi on meid siiski
üles leitud. Klassikasarjadega me
miljoneid kokku ei aja, aga näiteks
eelmisel aastal oli metseenluse
summa, mille kogusime Orffi pilli-
de jaoks, nii suur, et Väana mõisa-
kool sai muretsema isegi kaks
komplekti laste arenguks vajalikke
pille.

Ja me oleme kaks korda, 2006. ja 2009. aastal toetanud mõisate
busside ostmise fondi väikestele lastele. Ainult selle raha eest, mida
me korjame, muidugi bussi ei osta. Aga samas on nii Väikemõisa
väikelastekodu kui ka Tartu Maarja kool uued bussid kätte saanud.
Nagu praegu ka Uderna hooldekodu välisvalgustus – ega me seda
summat ilmselt ka kokku ei saa, aga paneme fondile aluse ja kui
põhi on olemas, siis on lihtsam edasi minna.

Ma arvan, et summa suurus ei olegi oluline. Meil on mõisa-
kontserdid alati korjanduskarbid väljas ja annetuse suurus me
ei sätesta, kes paneb, see paneb, kes ei pane, ei pane, see on vaba-
tahtlik. Krooni ajal oli eriti tore annetusi kokku lugeda: seal oli
viiesajakrooniseid, oli sajastest kahe kroonini, aga palju ka sente
ja päris peenikest raha. Siin on kaks võimalust: kas inimene pani
taskust ära, mis ta leidis, või tal ei olnudki rohkem raha. Sest
mõisa võib tulla ju, eriti piletiteta lõppkontserdile, ka naaberküla
memm. Ta ei käi iialgi klassikalise muusika kontserdil, tal ei ole
seda raha, et linna sõita, ja nüüd ta kuuleb, et ohhoo, mul paari
kilomeetri kaugusel toimub midagi sellist toredat, ja läheb koha-
le. Tal võibolla ei olegi rohkem raha, aga ta paneb need mõned
sendid sinna karpi. Inimeste osalus oleme ilmselt suutnud natu-
ke propageerida ja seda me ka jätkame. Corelli Metseenide
Klubi, mille löime paar aastat tagasi, töötab samadel alustel. Meie
anname võimaluse...

...aga summa ei ole kindlaks määratud.

M. S.: Täpselt. Ning me oleme kõigile väga tänulikud, sest koos
tegetsetes kasvavad väikestest asjadest suured!

Eelmise aasta jõulukontserdil. Corelli Barokkorkester esinemas koos Püha Miikaeli ja Kalevi poistekooridega Tartu Jaani kirikus. Dirigeerib Martin Sildos.

FOTO AIVE SARAPUU

Mõisate sari on väga kaua kestnud, aga teil on ka muid sarju, näiteks “Toompea muusikasalong”, “Mõisaromantika” ja “Kirikupühad Maarjamaal” alates 2006. aastast. Kust sarjade idee tuli ja kas enne seda otsisite oma nägu?

M. S.: Sari müüb paremini. Töötad kujunduse, formaadi välja ja järgmist sarjakontserti on lihtsam välja kuulutada. Sari “Corelli ja Bach” 1996/97 oli üks varasemaid, “Rüütelkonna muusika” Toompeal algas 2000. aastal. Toompea on minu jaoks üks väga eriline koht, seal on mingi müstiline vägi. Kui sul on kehv olla ja jalutada Toompealt tiiru läbi, hakkab tunduvat parem. Nii ilusad majad, nagu seal on, paleed, kuhu tavaline inimene tihtipeale sisse ei pääse. Sealt me hakkasime pihta ja praegu on “Toompea muusikasalong” üks suurema publikuhuviga sarju. Ilmselt inimestele see teema meeldib. Meil on veel tegemata abonementkontserdid kogu hooajaks. Aga eraagentuur ei saa liiga palju asju korraga ette kuulutada – kunagi ei tea, milline on rahaline seis poole aasta pärast.

Te olete välja andnud ka plaate, siiani on ilmunud kaks.

M. S.: Kaks jah, ja nende tiraaž hakkab otsa saama. Tegelikult on meil rohkelt materjali, sest Klassikaraadio on kontserte palju üles võtnud. Praegu salvestame sedasama müsteeriumi. Ma loodan, et saame Klassikaraadioga stuudiosalvestusi juurde teha, nendest on tunduvalt lihtsam plaati välja anda. Me oleme ka DVDle salvestanud, kuid selle väljaandmiseks ootame veel heldeid metseene.

Aga lähiajal mingeid konkreetseid plaane ei ole?

M. S.: Plaane ja ideid on meil lõputult ja tekib aina juurde, kõigest on veel vara rääkida. Üks väike mure on see, et Corelli Music on väga väike agentuur, seetõttu ei jõua me kahjuks kuigi palju ära teha. Aga oluline on ju tegelikult head ideed ja toredad inimesed.

Enne oli juttu sellest, et tahaksite esitada muusikat selles kontekstis, kus ta kunagi kirjutati või kus teda esitati. Kas mul on jäänud õige mulje, et viimasel ajal te esitate pigem kõrg- või isegi hilisbaroki teoseid, mis Eesti mõisatesse ajaliselt väga hästi sobivad?

M. S.: Jah, Eestisse jõudsid baroki- ja klassitsismiajastu teosed, nagu ka arhitektuur natuke hiljem, kui Lääne-Euroopasse. Aga kõrgbarokk on mulle lihtsalt nii südamelähedane. Ja varabarokk eeldab ka natuke rohkem süvenemist, ma olen sellega vähe tegele- nud.

Saabub fagotimängija Peeter Sarapuu, varsti pärast teda viiuldaja Meelis Orgse ja tšellist Villu Vihermäe. Jutt läheb barokkmuusika spetsiifikale, kus sageli pole partituuri märgitud isegi seda, mis pillile partii on mõeldud.

Kuidas teie töö käib, kas vaidlete palju esituse üle, et kuidas nüüd midagi mängida? Või et mis pill mingit partiid peaks mängima?

M. S.: Vahel sõltub see sellest, kellega me koos mängime. Praegu ei teki küsimustki, Peeter on olemas, siis mängime fagotiga. Muu kujuneb proovide käigus. Igaüks pakub omalt poolt välja, et siin teeme nii, seal naa.

PEETER SARAPUU: Kuigipalju vaidleme, aga need on pisidetailid. Paljus ei teki küsimustki, see on selge, kuidas teha.

M. S.: Küsimusi tekib kadentsidega ja sellega, kes mängib kaunistusi. Seda tuleb ikka proovides ette.

P. S.: Varasemate aegade muusikat mängides on oluline läheneda sellele sedapidi, kust see muusika on pärit. Seda tuleb vaadelda mitte tänapäevast vanematesse ajastutesse, vaid vastupidi. Kui rääkida varabarokist, siis see baseerub renessansstantsudel, renessanssmuusikal, ja see omakorda keskaja muusikal.

M. S.: Niinimetatud ajastuteadlik barokimängimine, mis nüüd on juba kolmkümmend aastat või rohkemgi Euroopas levinud, algas just sellest, et muusikale ei lähenetud tagurpidi, nii et me läbime nüüdismuusika ja romantismi ja siis jõuame klassitsismi. Kui tuled keskaja ja renessanssmuusika poolt, näed asju hoopis teistmoodi. Ja ilmselt on see olnud õige, sest kui ma mõtlen – miks Eestis omal ajal ei mängitud barokkmuusikat? Sest see tundus inimestele igav. Kui barokki nn akadeemiliselt mängida, mõjub ta kohutavalt igava ja kvadraatsena.

Olete ennast väga ilusasti tutvustanud: “Ansambel mängib stiilis, mida võiks võrrelda vanade maalide puhastamisega järgnevate sajandite lisandustest.” Rääkige sellest lähemalt.

M. S.: See ongi seesama mõte, et me tuleme ajastusse tagantpoolt, mitte et vaatame siitpoolt tagurpidi.

P. S.: Vanad pillid ei olegi enam nii vältimatud, nendega on lihtsam seda kõike teha, aga samas on neid raskem mängida, palju raskem.

M. S.: Selle peab ära õppima, siis on vana-muusikat mängida palju lihtsam.

P. S.: Kui näiteks kuulata, kuidas Olari Elts dirigeerib Haydnit, Schubertit, Mozartit või isegi Mendelssohni või kuidas mängib Stuttgardi raadio sümfooniaorkester – seda võib teha ka tänapäeva pillidega. Aga informeerituse periood peab olema läbitud. Mida rohkem on selliseid inimesi, seda parem.

M. S.: Ilmselt hakkab muusika toimima nii, nagu ta heliloojal on mõeldud. Iga muusik võiks sellise perioodi oma õppeprotsessis läbida ja siis ta valib ja otsustab, kuidas tema tahab teha. Aga kui ta ei tea, mis on varem olnud – see on probleem.

P. S.: Mujal muusikaakadeemias on see koolituse kindel osa. Barokkpill toetab modernpilli mängu nii võimsalt, et minu meelest on see vältimatult vajalik.

M. S.: Igal juhul toetab, eriti fraseerimises. Aga ka tehniliselt: ei ole lõuatuge ja “proteese” nii palju ümber, see vabastab õlad, isegi füüsiliselt tuleb see kasuks.

Kui kaugele te autentsusetaotluses lähete?

P. S.: Kui muusika kõneleb ja kõnetab meid endid ja publikut...

M. S.: ...see on põhiline.

P. S.: Andres Mustonen oma järskude väljaütlemistega tabab väga õigeid kohti ...

M. S.: ...vahel. (*Naerab.*)

P. S.: Tema ütleb, et vanamuusikat võib ju ka akordionil mängida.

M. S.: Ei, loomulikult. See on mõnes mõttes ka õige, kõik algab ju mõtlemisest, ega pill ise ei mängi.

P. S.: Peaasi, et muusika kõnetaks, ja see kõnetab siis, kui helilooja mõte suudetakse välja tuua. Aga kui see maetakse mingi muu asja alla, siis on raske kuulata ja mängida.

Mida muusikute jaoks CC tähendab? Te mängite ju kõik väga erinevates koosseisudes.

P. S.: CC on võib-olla Eestis üks väheseid võimalusi, kus saab oma oskusi ja teadmisi rakendada. Õnneks on Soome lähedal, seal on orkestreid, milles mängida, aga Eestis – see tähendab ikka väga palju, et seda ka kodus teha. Eesti oli kunagi siin regioonis ju pioneer, esimesed barokkpillidel koosseisud olid Eestis.

Eestis on tänu Corelli Consortile mingi läbiv liin olemas. Mängijad tekivad ja jäävad asja juurde siis, kui neil on väljund.

CCga seostub nii palju erinevaid tegevusi. Mis on teie jaoks esiplaanil?

M. S.: Põhiline on ikka mängida huvitavat muusikat. Kõik muu sinna juurde on lisand. (*Ansamblikaaslastele*) Ma arvan, et te ei mängi barokkviiulit ju mitte sellepärast, et saaks mõisas mängida. Ikka sellepärast, et saaks mingit teost just barokkpillidel esitada.

MEELIS ORGSE: Mõisa interjäär ja miljöö annab ikka ka palju juurde. Mööda Eestimaad ringi käimine ja mõisatega tutvumine on tore suvine üritus. Väga paljusid kohti ei teagi, kuna sinna ei juhtu üldse.

Meil oli algusaegadest juttu. Kas siis oli mingi nägemus, mis kümne või kahekümne aasta pärast saab?

M. S.: Ega ei olnud. Tahtsime lihtsalt mängida ja sattusid kokku inimesed, kes olid ise huvilised.

Aga kas teil nüüd on nägemus, mis kümne aasta pärast võiks olla?

P. S.: Maailm muutub nii kiiresti – mis me oskame öelda.

M. S.: Meil tekib nii palju huvitavaid ideid kogu aeg, et ei saagi “viis-aastakuplaani” teha.

Nagu selgub, on Corelli Consorti

muusikutele ideid ja unistusi tõesti palju: CCst välja kasvanud Corelli Barokkorkester, millele oleks oma kasvõi väga väike hooaeg, näiteks kirikuaasta raames ning mis esitaks Eesti arvukate kooridega barokiajastu vokaalsuurvorme – et inimesed saaksid “Messiat” ja mõnd passiooni või oratooriumi kuulata, lauljad ei peaks kõrges helistikus oma häälepaelu rebestama ja kooridel oleks orkester, millele ei pea a-st ja b-st kõike selgeks õpetama. Et tekiks Corelli Akadeemia, millega liituksid ka koolitused ja mille keskus koos ilusa saaliga võiks ju olla mõnes mõisas või Toompeal.

M. S.: Inimestel peab mingi väljund olema. Kui sa annad korra aastas kontserdi barokkpillil ja ülejäänud aja pole seda põhjust kastist väljagi võtta... aga pilli peab ju kogu aeg mängima, muidu asi ei toimi. See võiks küll olla üks nägemus, et Corelli kollektiiv saaks kas väiksemate või suuremate koosseisude kaupa nii palju tegutseda, et pidevalt oleks tööd.

Prooviaeg on kohe käes ja viimasena saabub Lembit Orgse. Naljaga pooleks palutakse tal meie pooleteisetunniseks veninud jutt, või veel parem, CC kakskümmend aastat kokku võtta.

L. O.: Oleme väga head mõttekaaslased! Oluline on omavaheline suhtlus, mis ongi kammermuusika sügavam tähendus, ja muidugi teatud väärtustest ühtemoodi arusaamine, nende hindamine ja väljendamine muusikas. CCs kogeb alati midagi uut ja kohtab kedagi uut, nii et mõnes mõttes on selle ansambli tegevuses kogu aeg vaheldust.

Jääb üle soovida ainult palju õnne kahekümne aasta puhul ja muidugi ilusaid kontserte!

FOTO MAIT JÜRIADO

NELE-EVA STEINFELD
muusikaajakirjanik

Gramophone'i aasta artist Joseph Calleja ja samale auhinnale konkureerinud Natalie Dessay Metropolitan Operas etendunud Donizetti "Lucia di Lammermooris" 2011. aastal.

Gramophone'i auhinnad jagatud

Briti ajakiri Gramophone kuulutas välja oma tänavused laureaadid. Aasta artistiks nimetati Malta tenor Joseph Calleja; selle preemia puhul sai hääletada publik. Nominentidena pakkusid talle konkurentsi Natalie Dessay, Daniel Barenboim, Jean-Efflam Bavouzet, Isabelle Faust ning Magdalena Kožená. Gramophone'i elutööpreemia pälvis dirigent Claudio Abbado. Noore artisti auhinna sai 20-aastane Briti pianist Benjamin Grosvenor. Lisaks sellele pälvis ta ka parima instrumentalisti preemia aastal 2011 firmale Decca salvestatud debüütplaadi eest, millel kõlavad Chopini, Liszti ja Raveli teosed. Grosvenor on noorim artist, kes saanud Gramophone'i auhinnagalal korraga kaks preemiat. Aasta parima heliplaadi tiitel anti barokkansamblile Vox Luminis Heinrich Schützi loominguga salvestamise eest plaadifirmas

Ricercar. Ajaloolise salvestuse auhinna pälvis Supraphoni "Vaclav Talich – live 1939". Aasta parimaks plaadifirmaks kuulutati Prantsuse Naïve. Kammermuusika auhinna pälvisid viuldaja Christian Tetzlaff, tšellist Tanja Tetzlaff ja pianisti Leif Ove Andsnes plaadifirmas EMI Classics salvestatud Schumanni klaveritriode eest. Tänavu anti välja ka üks uus auhind, Piano Award ehk klaveriauhind, selle sai tuntud pianist Murray Perahia. Kõikide auhindadega saab tutvuda leheküljel www.gramophone.co.uk.

Philip Glass pälvis Praemium Imperiale

Helilooja Philip Glass pälvis Praemium Imperiale, maailma ühe respektierituma auhinna kultuuri valdkonnas. Praemium Imperiale ehk prints Takamatsu nimelist mälestusauhinda annab 1989. aastast alates välja Jaapani keiserlik perekond Japanese Art Associationi toel. Auhindu jagatakse viies kategoorias: maal, skulptuur, arhitektuur, muusika ja film/teater – need on alad, kus ei anta Nobeli preemiat. Auhinna rahaline väärtus on 15 miljonit jeeni, premeeritu saab ka kuldmedali. Mõõdunud aastal pälvis muusika vallas selle dirigent Seiji Ozawa, kahel eelnenud aastal pianistid Maurizio Pollini ning Alfred Brendel. Tänavused premeeritud olid Glassi kõrval veel Hiina kunstnik Cai Guo-Qiang, Itaalia skulptor Cecco Bonanotte, Taani arhitekt Henning Larsen ning Jaapani baleriini Yoko Morishita.

Paavo Järville Paul Hindemithi preemia

Paul Hindemithi kodulinna Hanaus antakse alates 2000. aastast välja Paul Hindemithi nimelist auhinda. Tänavu pälvis selle Paavo Järvi ja see antakse talle üle 24. novembril Hanau Kongressi pargis. Auhinna suurus on 10 000 eurot, seda jagatakse üle aasta. Varem on selle saanud näiteks viuldaja Frank Peter Zimmermann (2010), dirigent Gerd Albrecht (2008), vioolamängija Tabea Zimmermann (2006), pianist Daniel Barenboim (2004) jt.

Raamat Arvo Pärtist

29. septembril oli Londonis raamatu "Arvo Pärt in Conversation" esitus. Kohal oli ka helilooja. Tegemist on kogumikuga, mis on väikeste erinevustega ilmunud juba saksa, itaalia ja eesti keeles ("Arvo Pärt peeglis", Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2005). Dalkey Archive Pressi juht John O'Brien rääkis, et raamatu tiraaž on nende jaoks küllaltki suur (7500 eksemplari), millest suurem osa kavatakse müüa Ameerikas, aga seda turustatakse ka Suurbritannias, Aasias ja Austraalias. Raamat annab hea ülevaate Pärdi elust ja loomingust; selles on intervjuu heliloojaga, artikleid mitmelt autorilt (sh Saale Kareda) ning kaks Pärdi kõnet kahelt muusikauhinna tseremoonialt.

Leedsi pianistide konkursi võitis Frederico Colli

Inglismaal Leedsis toimus 29. augustist 16. septembrini rahvusvaheline pianistide konkurss, mille võitis 24-aastane Frederico Colli Itaaliast. Võidusumma oli 18 000 naela. Peale selle võitis Colli Champs Hill Recordsi preemia, mis annab talle võimaluse salvestada selles firmas oma debüütplaad. Ülejäänud viis finalistit olid Jayson Gillham Austraaliast, Louis Schwizgebel Šveitsist, Andrejs Osokins Lätist, Jiayan Sun Hiinast ja Andrew Tyson Ameerikast. Leedsi pianistide konkursi kunstiline juht Fanny Waterman ütles, et finalistide tase oli sel aastal erakordselt kõrge.

Leedsi konkurss sai alguse 1963. aastal, seda korraldatakse iga kolme aasta tagant ning sel aastal toimus see juba 17. korda. Varasematel aastatel on siit oma muusikuteele hoogu juurde saanud näiteks Andrés Schiff, Murray Perahia, Mitsuko Uchida ja Radu Lupu.

Muusika eratudidele käibemaks?

Saksamaal kaalutakse muusika eratudide maksustamist 19 protsendilise käibemaksuga. Berliini Riigikapell on toonud küsimuse Saksamaal avalikkuse ette ja juhib tähelepanu asjaolule, et käibemaksu lisa-

Anne-Sophie Mutter ja André Previn.

misel kaoks paljudel lastel võimalus muusikat õppida. Saksamaal on riiklike muusikakoolide õppemaks eraturundidest palju odavam, kuid paljudele soovijatele neis kahjuks kohti ei jätku. Kui niigi kallimate eraturundide hind tõuseks veel viiendiku võrra, jääksid paljud lapsed muusikaharidusest ilma. Saksamaal üldiselt pooldatakse, et iga laps saaks pilli õppida ja kasvõi algelise muusikalise hariduse, uus käibemaksuseadus töötaks selle põhimõtte vastu.

Šveitsis seevastu toimus hiljuti referendum, milles küsiti rahva arvamust, et kas kõik lapsed peaksid saama koolis kohustuslikku korras ja riigi poolt rahastatult pilliõpet? 72,7 protsenti küsitluteest vastas jaatavalt. Šveitsi kultuuriminister lausus, et Šveits võiks olla riik, kus igal lapsel oleks võimalik pilli õppida.

Korea raadio sümfooniaorkestri mure peadirigendiga lahenenud

Korea raadio sümfooniaorkestri muusikutele olid pikka aega probleemid türannist maestro Shinik Hahmiga, kes sundis muusikuid tegema kvalifikatsiooni tõendavaid ettemänge, millega orkestrandid ei olnud rahul. Pool aastat tagasi levisid internetis pildid ja videod orkestri proovis puhkenud konfliktist, mille järel sattusid mitmed mängijad haiglasse. Praeguseks

on teada antud, et Shinik Hahm on orkestri peadirigendi kohalt vallandatud ning orkestrandidele on lubatud, et nende töökohad ja lepingud ei ole ohus. Shinik Hahm jätkab dirigendina Yale'i filharmooniaorkestri juures ning Yale'i ülikooli dirigeerimisklassi professorina, olles üliõpilasuuringute põhjal kõige madalama reitinguga õppejõud.

Plácido Domingo muusikafestival

Sevillas ja Malagas toimus 25. oktoobrist 4. novembrini esimene Plácido Domingo nimeline muusikafestival. Selle kunstiline juht on mõistagi Plácido Domingo ise, korraldajaks on kompanii IMG Artists. Lisaks Domingole esinesid festivalil näiteks sellised tunnustatud lauljad nagu tenor Vittorio Grigolo ja sopran Danielle de Niese. Festival avati Jules Massenet' ooperiga "Thaïs", kus peale Domingo tegid kaasa sopranid Nino Machaidze ja Micaëla Oeste. 26. oktoobril toimunud galakontserti juhatas samuti Domingo. Festivalil kõlas ka näiteks Bruchi Viulistikontsert g-moll, milles soleeris Pinchas Zukerman, Chopini Teist klaverikontserti mängis Ivo Pogorelič.

Anne-Sophie Mutter võttis vastu audoktori kraadi

Viuldaja Anne-Sophie Mutter nõustus

septembris vastu võtma talle juba 2010. aastal Norra Teaduse- ja Tehnikaülikooli antud audoktori kraadi. Mutter on olnud aastaid seotud ansambliga Trondheimi Solistid. Auhind anti Mutterile üle Trondheimi kammermuusikafestivalil, kus tema soleerimisel tuli esiettekandele viiuldaja endise abikaasa André Previni Teine viiulikontsert. Teos on pühendatud Mutterile, Trondheimi Solistidele ja nende juhtle Olvind Gimsele; sellega tehti oktoobris Skandinaavias ja Saksamaal kümnekontsertiline tuur. Tänukäes pühendas Anne-Sophie Mutter tähelepanu Herbert von Karajanile, kes oli olnud talle nooruses oluliseks mentoriks. Mutter ütles, et väga oluline on üles leida noored anded ja et kogenud muusikud peaksid neid nõu ja jõuga aitama. Tema enda üheks juhendatavaks on noor Norra viiulitähk Vilde Frang (s 1986).

VARIA

Prantsuse-küprose pianist **Cyprien Katsaris** on tabanud tervisehäädad. Ta vajab arstiabi Berliinis toimunud kontserdil, kui ei tunnetanud enam oma vasakut kätt. Nüüdseks tunneb Katsaris end juba paremini ning arvab, et tervisehäda võis tulla hingelisest seisundist.

Hiina pianist **Yundi Li** jättis Hiina ja Jaapani vaheliste territoriaalvaidluste tõttu ära oma 22. septembrist 20. oktoobrini Jaapani linnades toimuma pidanud kontserditurnee.

17.–23. septembrini toimus Saksamaal **Georg Solti nimeline dirigentide konkurs**. Tänavune konkurs oli eriti pidulik, kuna oktoobris täitus sada aastat legendaarse dirigendi sünnist. Konkurs toimus juba kuuendat korda ja selle võitis 32-aastane hiinlane **Daye Lin**.

30. septembril lõppes Londonis rahvusvaheline **Donatella Flicki nimeline dirigeerimiskonkurs**, mille võitis 27-aastane Prantsuse dirigent **Alexandre Bloch**. Võiduga kaasnes preemiaraha 15 000 eurot. Osaleda soovis 180 dirigenti, kelle hulgast valiti välja 20. 2010. aastal osales sellel konkursil praegu Berliinis elav eesti dirigent Kristiina Poska, kes pääses finaali kolme parema võistleja hulka.

IVO HEINLOO

jazzikriitik

Adele kerkis populaarsuselt ABBA kannule

Suurbritanna plaadifirmade ühendus Official Charts Company, mis paneb igal aastal kokku plaadimüügi detabeleid, avalikustas oktoobri algul albumid, mida on saareriigis CD-ajastu algusest saadik saatnud suurim müügi edu. Ansambel ABBA kogumikplaat "Gold: Greatest Hits" on tabelis nelja miljoni müüdud albumiga kindlalt esikohal, kuid tal püsib tihedalt kannul viimase aja Briti suurim muusikasensatsioon Adele, kelle "21" jääb popikoonist maha vaid umbes neljasaja tuhande eksemplari võrra. Adele tegi popi ajalugu juba märtsis, kui jõudis kõigi aegade müüdumate albumite edetabelis esikümnesse.

Esimese kolmekümne seas figureerib kõige rohkem Coldplay, kolme albumiga. Vanema põlvkonna artiste on edetabeli esitsas vähe, nii leiame biitlid alles 12. kohalt. Üldiselt domineerivad muidugi Briti päritolu artistid, kuid lisaks ABBAle on seal siiski veel paar erandit – üsna kõrgel, seitsmendal positsioonil on Kanada kantrilaulja Shania Twaini kolmas stuudioalbum "Come on Over".

CD-plaat tähistas 30. sünnipäeva

1. oktoobril möödus täpselt kolmkümmend aastat päevast, mil Jaapanis tulid müügile esimesed *compact disc digital audio* kettad, mida täna tunneme CD-plaatide nime all. 1983. aastal jõudis CD ka Ameerikasse ning pani aluse digiaudio-revolutsioonile. Uus helikandja sai kiiresti populaarseks ja juba viis aastat hiljem toodeti maailmas CDsid neljasaja miljoni ringis. Esimene album, mis CD-formaadis polettidele jõudis, oli Billy Joeli "52nd Street". 1985. aastal ületas Dire Straitsi CD "Brothers in Arms" esmakordselt miljoni müüdud plaadi piiri.

CD tulek pööras pea peale muusikatööstuse tollase ärimudeli ning paradoksaalsel kombel on sama juhtumas ka nüüd, kui CDde müük on tasapisi hääbumas ning enustuste kohaselt võivad neist juba kolmekümne aasta pärast saada kollektsionääride silmis tuhandeid dollareid väärt unikumid. Helikandjate ajaloo viimaseks suureks

DJ tööpostil – Armin van Buuren.

FOTOD INTERNETIST

verstapostiks võib pidada hoopis aastat 2003, mil Apple tutvustas veebipoodi iTunes, mis on nüüdseks müünud miljardeid laule. Kuid mp3-formaat alustas oma võidukäiku enne Apple'it. Muusika ringleb maailmas juba pikemat aega virtuaalsel kujul ning usutavasti on CD kui viimase füüsilisel kujul eksisteeriva ja käega katsutava helikandja luigelaual lähedal.

"A State of Trance" – üks tantsumuusikamaailma olulisimaid ja vanimaid raadio-saateid

Elektroonilise tantsumuusika ajaloo jooksul kõige kauem järjepanu eetris olnud raadiosaade "A State of Trance", mida juhib legendaarne Hollandi DJ Armin van Buuren, jõuab peatselt kuulajateni juba 600. korda. Van Buuren on saadet teinud alates 2001. aasta suvest ning septembrist on saade kättesaadav ka keskkonna Spotify kasutajatele.

Kahetunnine, värsket *trance*-muusikat tutvustav saade on olnud eetris neljakümne kahe riigi raadiojaamades, sel on hinnan-

guliselt kaksikümmend viis miljonit kuulajat. Tegemist on kõige usaldusväärsema trendiseadjaga selle žanri austajate hulgas. Ilmunud on mitu nime "A State of Trance" kandvat kogumikalbumit, eksisteerib ka samanimeline plaadifirma, mida juhib van Buuren ise. "A State of Trance" kui parim tantsumuusikasaade on võitnud viis esikohta Winter Music Conference'il, mis on iga aasta märtsis Miamis toimuv maailma suurim elektroonilise muusika mess.

Lisaks Armin van Buurenile on ka Tiesto, Sander van Doorn jt muusikud tekitanud eeskätt *trance*'is, aga ka *house*'is, *techno*'s ja vähemal määral *drum'n'bass*'is tõelise revolutsiooni, kujunedes üheks seni tulpide- ja juustumaana tuntud Hollandi olulisemaks kaubamärgiks. Kui valida maailma edukaim riik, ainsaks kriteeriumiks tantsumuusika kvaliteedi ning rahvaarvu suhe, saaks selle tiitli kindlasti Holland, kus on viimase paarikümne aasta jooksul esile kerkinud arvukalt maailmakuulsuse saavutanud DJ-sid. 2010. aastal arvatati, et kuuskümmend protsenti kogu Hollandi muusikaekspordist saadud tulust moodustab just nimelt elektrooniline tantsumuusika.

Karl Ristikivi ja muusika

EVA LEPIK
semiootik

FOTO EKMI KOGUST

Karl Ristikivi 100. sünniaastapäeva puhul on põhjust kõnelda ka muusika mõjust tema elule ja loomingule. Sellest eluaegsest mõjust annavad tunnistust nii Ristikivi ilukirjanduslikud teosed kui ka tema päevikud ja kirjavahetus.

1958. aasta 25. augustil on Ristikivi oma päevaraamatusse kirjutanud: “Täna on 31 aastat sellest, kui ma esimest korda kuulsin raadiot ja ka tõelist muusikat üldse. See oli Suppé avamäng [operetile] “Luuletaja ja talupoeg”. Selle päeva tähistamiseks käisin täna linnas ja töin Samsoni juurest Sibeliuse 2. sümfoonia Collinsi juhatusel, plaat “London”. See tundub vähemalt mulle endale väga hea.”

Kes meist mäletaks ja tähistaks niisuguseid tähtpäevi? Ristikivil oli see kombeks. See esimene kord “tõelist muusikat” kuulda pidi olema 14-aastaselt, kui Ristikivi oli äsja Läänemaalt Tallinna tulnud, et Poeglaste Kaubanduskooli astuda.

Sibeliuse Teine sümfoonia on jätnud oma jälje Ristikivi proosasse. Romaani “Ei juhtunud midagi” IX peatükis kirjeldatakse Soome Vabariigi iseseisvuspäeva puhul korraldatud kontserti Vanemuises, kus mängitakse Sibeliuse muusikat, “Finlandiat” ja Teist sümfooniast.

Kontsert toimub ka “Hingede öös” – muusika ongi see, mis vana-aastaõhtul linnas üksi uitava peategelase tänavalt majja meelitab. Saalis kõlab Mozarti 26. klaverikontsert: “Mozarti muusika klaasselge harmoonia oli nagu omaette suletud ruum, kuhu ükski ebakõla sisse ei pääsenud.” Maja ise seevastu on läbinähtamatu ja labürintlik.

Pärast “Hingede ööd” ei kirjutatud Ristikivi kaua ilukirjandust. Päevaraamat annab tunnistust pikkadest kriisiaastatest ja uue laadi otsingutest. Sel perioodil tundub

muusika olevat Ristikivile olnud eriti tähtis. Ta ostis regulaarselt heliplaate, nii endale kui sõpradele kinkimiseks. Need ostud on ka järjekindlalt dokumenteeritud – klassika ja erinevate rahvaste muusika. Lisaks sellele jälgis Ristikivi raadiost muusikalisi programme ja saatesarju.

1958. aastal tekkis Ristikivil idee kirjutada romaanitsükkel, mille tegevus algab 13. sajandil ja jõuab olevikuni välja. Selle vormieeskujuks valis ta Bachi “Fuugakunsti”. Otseseks tõukeks võis olla André Gide'i “Valerahategijate” ühe tegelase, kirjanik Édouard'i soov kirjutada “midagi umbes sellist nagu “Fuugakunst””. Päevaraamatus on sellest kavatsusest juttu vaid vihjamisi, “Fuugakunsti” ei mainita kordagi. Me ei tea, millist salvestist võis Ristikivi kuulata või kas see tema plaadikogus leidus (Ristikivi pärandas selle oma ristipojale Juhan Mudale). Otsesõnu tunnistab Ristikivi oma romaanitsükli vormieeskujuna alles kirjutas Bernard Kangrole 1966. aastal, kui ta oli “Rõõmulaulu”, sarja viienda romaani, just valmis saanud: “Keegi pole veel üles leidnud, et ma kogu aeg kirjutan tegelikult üht ja sedasama lugu, ainult igakord natuke teisiti. Teema ise on antud juba “Põlevas lipus” – kõik teised on ainult variatsioonid. Vaheldub muidugi miljöö, peategelase tüüp ja missuguse vaatnurga alt seda on nähtud. Ja muidugi ka kompositsioonilised võtted, mille suhtes ma siiski siia maani olen vahest kõige vähem varieerinud.”

Sarja esikteose “Põleva lipu” puhul on sageli räägitud lakoonilisest kroonikastiilist. Ka Ristikivi ise on õiget stiili otsides päevikusse kirjutanud suurejoonelisest lihtsusest, “mis sobib raamatule, mis peaks saama kõigi järgnevate põhjaks ja lähtekohaks” – nagu “Fuugakunsti” esimene *Contrapunctus*. Vähem on räägitud raamatu tekstilisest koest, korduvatest ja põimuvatest tegevusliinidest ja motiividest, mis võimaldavad “Põlevat lippu” ja järgnevaid romaane vaadelda fuugalike tekstidena. Erandina võiks

esile tuua Hasso Krulli tabava kirjelduse “Põleva lipu” kirjutamismeetodi ja kavatise kohta essees “Surm, teisik, peegel. Ristikivi sümmeetriad”: “Ristikivi romaaniehitus hakkab läbi paistma otsekui tohutu suur klaasist maja, mille kõik korrused paistavad üksteisest läbi”; selle läbipaistvuse vastandab Krull “Hingede öö” valgust neelavale majale.

Muusika on ajaloolises tsüklis kohal nii struktuuri- kui ka süžeeasandil. “Rõõmulaulu” peategelane on Saja-aastase sõja ajal elanud ja tegutsenud fiktiivne muusik ja helilooja David de Galles, trubaduur, kellel Ristikivi laseb sünteesida walesi rahvalaulu helikeelt Prantsuse ja Burgundia eelrenessansi stiiliga ning saada muusikaloolises mõttes Madalmaade polüfooniakoolkonna eelkäijaks. David komponeerib röövlipiikule reekviemi, mida lauldakse Orléans'i hertsogi matuseteenistusel, ta kohtub John Dunstable'iga (ja ainult saatuse kiuste ei kohtu Guillaume de Machaut' ning Guillaume Dufayga). Enne surma tunneb David, et on oma elu justkui kaks korda läbi elanud – ühe korra õigetpidi ja teise tagurpidi [mis näeb välja nagu Guillaume de Machaut' *rondeau* “Ma fin est mon commencement” (“Mu lõpp on minu algus”), kuigi romaanis seda teost ei mainita] – ning kuuleb surivoodil vaimukõrvas oma suurt rõõmulaulu, mille kirjeldus täidab mõned kõige haaravamad leheküljed Ristikivi loomingus. “Nii nagu inglid ei tunne inimeste rõõmu, kartust ja leina, nii on muusika. See jääb kõlama omaette, maa ja taeva vahele, sinna, kus ei ole ei head ega kurja.”

Chick Corea – klaverijazzi elav legend

IVO HEINLOO
jazzikriitik

14. novembril esineb Tallinnas üks jazzitaeva säravamaid tähti, pianist **Chick Corea**, saatjateks samavõrd nimekad Christian McBride kontrabassil ja Brian Blade trummidel. See on kontsert, mida Eesti jazzipublik on läbematult oodanud juba kuid, alates päevast, mil "Jazzkaar" hea uudise avalikustas.

“Chick Corea on sõna otseses mõttes geenius ja minu jaoks jazzpianismi ristiisa. Ta on esimene jazzpianist, keda kuulsin. Tema muusika on mulle suureks eeskujuks.” Nii vastas noor klaverimängija Holger Marjamaa, kui küsisin Eesti jazzmuusikutelt, kuidas nad hindavad novembris teistkordselt Eestit külastava Chick Corea tähtsust iseenda ning Eesti jazzis jaoks. Sarnaseid ülevoolavaid tundmusi tekitab Corea paljude meie muusikute seas. Urmas Lattikas näiteks meenus, et oli vaimustatud, kuuldes esmakordselt Corea vinüülplaati "Friends", mis seisab tema plaadiriivil tänini aukohal.

Mis siis on see seletamatu miski, mis teeb Corea eriliseks ja armastatuks? Jazziajalooa tundub juba kord nii olevat, et suurkujud, olles küll ühelt poolt oma aja produktid, omavad samas ka mingit ajatut kvaliteeti. Just nemed kujundavad ajalugu, mitte vastupidi. Üks neist suurkujudest on Chick Corea.

Hüüdnimega Chick hakati 1941. aastal Massachusettsis sündinud Anthony Armando Coread kutsuma juba lapsepõlves, perekonnanimi pärineb aga isapoolsest Itaalia immigrandide suguvõsast. Klaverimängu algtoed sai ta juba nelja-aastaselt isa käest, kes oli Bostonis tollal suhteliselt tun-

tud muusik ning kellega koos astus tõenäoliselt Chick ka esimest korda suurel laval üles. Varaseim teadaolev salvestus pärineb ajast, mil Corea oli kaheksa-aastane ja seda võib nüüd leida vaid rariteetselt kogumikplaadilt "Music Forever and Beyond". Jazziga paralleelselt omandas Corea 1950. aastatel kontsertpianisti Salvatore Sullo käe all ka klassikalise hariduse ja nii võime temast rääkida ka teises võtmes. Näiteks peetakse Coreast lugu kui ühest läbi aegade huvitavast Mozarti tõlgendajast.

Ladina rütmid – armastus esimesest silmapilgust

Paljudel maailmakuulsatel jazzmuusikutel on mõni lugu, mis on kujunenud hitiks, nii kohatult kui see ka jazzis kontekstis ei kõla. Üks selliseid uue aja jazzistandarde on "Spain", mis on ilmselgelt kõige laiemalt tuntud Chick Corea pala. Pealkiri pole juhuslik. Corea tundis juba varases nooruses suurt huvi ladina rütmide vastu ning see huvi peegeldub kogu tema karjääris. 1970. aastatel esmakordselt Hispaaniasse sattudes avastas Corea sealse flamenkokultuuri ning kirjutas sellest inspireerituna ka pala "Spain", mis kõlas esmakordselt plaadil "Light as a Feather" ning on leidnud viimase paarikümne aasta jooksul lugematul hulgal tõlgendamist.

Seda lugu, mida jazzitudengid teavad üne pealt, mängitakse maailmas ilmselt tunduvalt rohkem kui nii mõndagi "Great American Songbooki" viisi. "Spain" illustreerib hästi mõtteviisi, mida on seostatud seitsmekümnendatel esile tõusnud *fusion*'iga, kui jazzmuusikud hakkasid järjest enam kasutama elemente teistest muusikatradiitsioonidest. Kuigi võib lõpmatuseni vaielda selle üle, mida sõna *fusion* õigupoolest tähendab ja millisenä võiks seda näha tänapäeva kontekstis, kus kõik on kõigea nii

või naa läbi põimunud, on selge, et just Chick Corea on mänginud olulist rolli *fusion*'i kontseptsiooni arendamises.

Aasta, mis muutis Corea elu täielikult, oli 1968, kui tema teed ristusid Miles Davisega. Teatavasti on Miles Davis jazziajalooos niivõrd keskne figuur, et temast ei saa kuidagi ei üle ega ümber, ükskõik millise mätta otsast vaadata. Valdav enamus muusikutest, kellel on tema ansamblites mängimise kogemus, on varem või hiljem saavutanud jazzis mõistes superstaari staatuse. Nii ka Chick Corea, kelle Miles võttis oma tiiva alla siis, kui vajas (esialgu ajutist) asendajat isiklikel põhjustel lahkunud Herbie Hancockile. Sellel perioodil tegutsenud Milesi ansambli on tagantjärele hakatud nimetama Lost Quintetik. "Lost" on ta seetõttu, et aastatel 1969–1970 tegutsenud bändilt ei ole sellises koosseisus (Miles, Chick, Wayne Shorter, Dave Holland ja Jack DeJohnette) teada ainsatki stuudiosalvestust. Tänu mitteametlikele ülesvõtetele ei ole nende muusika tänase kuulaja jaoks siiski päriselt kadunud. Samast ajast pärineb Milesi jazz-rocki nurgakiviks peetav kolossaalne duubelalbum "Bitches Brew", kus tegi kaasa ka Chick Corea.

Return to Forever – pööre jazzist mõtlemises

Niisiis kindlustas Corea oma koha jazziajalooos juba 1970. aastal, kuid silmapiiril terendasid uued väljakutsed. Pärast lühikest ekskurssi avangardi radadele (koostöö Anthony Braxtoniga, millest vormus ansambel Circle) asutas Chick 1972. aastal ansambli Return to Forever, millest sai üks võimsamaid ning populaarsemaid bände, ja mitte üksnes jazzis. Kuigi ansambel teatas juba viis aastat hiljem oma lõplikust laialiminekust, astub RTF siiani aeg-ajalt jazzifestivalidel üles. Alles eelmisel aastal

Aasta, mis muutis Chick Corea elu täielikult, oli 1968, kui tema teed ristusid Miles Davisega.

toimus ansambli järjekordne reinkarnatsioon uue maailmatuuri kujul, tõsi küll, tublisti muutunud koosseisus.

Return to Forever on aastakümnetega muutunud ka muusikaliselt. Meenub, kuidas trummar Lenny White teatas ühel hiljutisel kontserdil: “In an era of boybands, this is a man band.” RTFi mastaabiga ansambel võib endale sellist hoiakut kahtlemata lubada. Maskuliinne on nende muusika tõepoolest, nagu jazz-rock ja *fusion* üldse – energiline, fantaasiarohke ja romantiline. Müstiline sõna *fusion* võib teki-

tada erinevaid ettekujutusi, kuid minu jaoks tähendab see eelkõige nelja unustamatu *sound*’iga bändi, kelle hulka kuulub Weather Reporti, Mahavishnu Orchestra ja pisut leebema Steps Aheadi kõrval ka Return to Forever.

Elmisel aastal tähistas Chick Corea 70. sünnipäeva. Juubilari töögraafik on tihe ja pensionipõlvele Chick ei mõtle. Heitkem pilk numbritele. Tal on vähemalt üheksa erinevat koosseisu, millega ta hetkel kontserte annab, lisaks mainitud Return to Foreveri lugematutele taassündidele ka eri-

nevad triod ja duod. Neist tuntuim on kindlasti duo vibrafonimängija Gary Burtoniga, kellega Chick on koos musitseerinud neljakümne aasta jagu. Viimasel paaril aastal on Chick Corea andnud välja kuus uut albumit, nende seas “Forever”, mis pälvis hiljuti kaks Grammyt.

Jazzi headust õnneks arvudes ei mööda. Oma kõrv on kuningas ning muusikast rääkimine on siiski ainult natuke reaalsem kui arhitektuuri järgi tantsimine. Võib vaid kuulata ja tõdeda, et Chick Corea on alati oma muusikuteel ajast sammukese ees olnud.

Kaunist vaskpillikõla otsimas

Dirigent, trompetimängija ja pedagoog Aavo Ots

TIIU TOSSO
muusikateadlane

Otsade perekonda tuntakse hästi kui pühendunud muusikuid. "Aasta isa 2011" **Aavo Ots**, tema kontsertmeistrist abikaasa Meeli Ots ja nende viis last, Mai, Ivi, Aarne, Neeme ja Jaan on kõik Eesti muusikamaastikul aktiivselt tegutsevad interpreedid. Ka maailma muusikasse on nad jälgi jätnud. Kõige enam ühendab seda haruldast ja väga ühtehoidvat perekonda puhkpillimäng, eriti trompet, kuigi erialasid on mõistagi rohkem: klaver, viiul, dirigeerimine. Tundub isegi, et peale musitseerimise selle pere elus teisi tegevusi nagu polekski. Muusika on elulaad, hingamine ja pühendumus.

Kui trompet on vaskpill, mis sümfooniaorkestris kuulaja kõrva kõige säravamalt kõlab, siis Aavo Ots on oma õpilaste jaoks vaieldamatu autoriteet. Tema tegevus ja suutlikkus oma ideede elluviimisel on imetlusväärne. Hea näide on "Tallinn – kultuuripealinn 2011" programmis korraldatud "Youth Winds Fest", tervet poolaastat hõlmanud noorte puhkpillimängijate pidu, mille tegi huvitavaks erinevate muusikastiilide ja huvitavate kontserdipaikade koosmõju säravast barokist brassansamblistelt ja trompetisolistidelt raekojas kuni vaimuliku muusikani Tallinna Jaani kirikus. Sellele lisandusid veel solistide ja puhkpilliorkestrite kontserdid Estonia kontserdisaalis ning kammerkontserdid EMTA kammersaalis. Üks olulisi sihtrühmi on Aavo Otsa jaoks noorte puhkpilliorkestrid, kust kasvavad välja uued solistid ja dirigendidki.

Kuidas saavutada ilusat orkestrikõla, milles see nipp seisneb?

Kõik algab ilusast toonist ja selle saavutamine pole üksnes tehniline küsimus. Kõla omandamine on vaimne tegevus, mis peab olema iga puhkpillimängija kujutluses. Kõrva tuleb "istutada" kõrgeim kvaliteet, mille poole püüelda. Kõige vanem meetod on eeskuju. Õpetaja ei tohi olla pedant, see võib õpilase vastuvõtuvõime "kinni kruvida". Kõige parem on, kui väikesemad ja vähemate kogemustega õpilased kuulevad suuremaid ja kogenumaid. Sellest tuleneb ka õpilaste koosmängu vajadus, millele lisandub muidugi ühistegemise, koosõppimise vaim. Õpetaja vastutuseks on ka kontakti hoidmine iga ansambli või orkestri liikmega, talle jõukohaste ülesannete andmine. Juhatame ju ikka inimesi, mitte pille.

Mida kujutab endast Aavo Otsa Muusikastudio?

MTÜ Aavo Otsa Muusikastudio loodi 2002. aastal sooviga arendada noorte solistide ja kammermuusikute esinemisotskusi ning leida ja laiendada rahvusvahelise erialase koostöö võimalusi. Studio annab andekatele muusikutele täiendavat

Aavo Ots on sündinud 1951. aastal Vastseliinas. 1967–1971 õppis ta Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis trompetit ja koorijuhtimist. 1976. aastal lõpetas ta Tallinna Riikliku Konservatooriumi koorijuhi-na Gustav Ernesaksa ja Olev Oja juures ning trompetierialal Tõnu Tarumi klassis. Õpingud jätkusid Leningradi Konservatooriumi assistentuuris, mille ta lõpetas 1986. aastal Juri Bolšijanovi juures. 1979. aastal Eesti puhkpillimängijate konkursil pälvis Aavo Ots esikoha. Alates 1977. aastast töötab ta Tallinna Muusikakeskkoolis õpetaja-metoodikuna ning 1984. aastast Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias (1989. aastast dotsent).

Aavo Ots on juhatanud mitmeid puhkpilliorkestreid, dirigeerinud 2004. ja 2009. aasta üldlaulupidudel ja olnud "Gaudeamuse" puhkpilliorkestrite üldjuht (2004, 2006 ja 2011). Ta on saanud mitu korda Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia, Riho Pätsi Koolimuusika Fondi stipendiumi (2004) ja Eesti Kooriühingu aasta orkestridirigendi nimetuse (2004, 2006 ja 2009. aastal).

Aavo Ots pöörab suurt tähelepanu emakeelse õppekirjanduse väljaandmisele. Ilmunud on raamatud "Tuulefantaasia. Trompeti-õpetaja käsiraamat" (2010) ning "Õppides ja õpetades. Kaunist orkestrikõla otsimas" (2011), viimases käsitleb autor noorte puhkpilliansambli ja orkestri arendamist. Aavo Otsa juhatavatate orkestrite esitustest ilmus CD "Aavo Ots 60", millele Eesti Kooriühing andis 2011. aastal aasta puhkpilliplaadi nimetuse. 2011. aastal sai Aavo Ots aasta isa tiitli.

Aavo Otsa abikaasa Meeli on pianist ja kontsertmeister. Raadio-konkursil "Concerto Praga" (2004) pälvis ta parima kontsertmeistri diplom, ta on esinenud koos väljapaistvate Eesti ja välismaa solistidega. Aavo ja Meeli Otsa lapsed Mai (pianist), Ivi (viiuldaja), Aarne (trompetist), Neeme (trompetist) ja Jaan (dirigent, pianist ja trompetist) on leidnud tunnustust paljudel konkurssidel ning osalevad kontserdielusus nii Eestis kui ka välismaal.

erialast õpet ja ansamblimängukoolitust. Muusikastuudio eesmärk on puhkpillisolistide ja ansamblite taseme tõstmine rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliseks ning ettevalmistus rahvusvahelisteks konkurssideks. Tähtsal kohal on ka puhkpillimuusika edendamine ja propageerimine Eestis, esinemised koolides ja koostöö teiste puhkpilliorkestritega. Eesmärk on tuua andekaid noori muusikat õppima. Muusikastuudio püüab kaasa aidata ka noorte muusikalisele arengule nii huvihariduse tasemel kui ka tulevaste professionaalide koolitamisel.

Muusikastuudio suurprojektid olid 2010. aastal Stravinski "Sõduri loo" esitamine Estonia kontserdisaalis, Vanemuises, Pärnus ja Jõhvis ning samuti juba nimetatud rahvusvahelise festivali "Youth Winds Fest" korraldamine. MTÜ Aavo Otsa Muusikastuudio on Eesti Muusika- nõukogu ja WASBE (World Association

for Symphonic Bands and Ensembles) liige.

Kuidas korraldavad oma tööd TMKK puhkpillisümfooniid?

1980. aastal loodud Tallinna Muusikakeskkooli puhkpilliorkestri (hilisema nimetusega TMKK puhkpillisümfooniid) kaudu hakkasin ellu viima ideed luua hea tasemeline sümfooniline puhkpilliorkester. Ansamblite ja orkestrite repertuaari valikul lähtusin maailmas tunnustust leidnud *wind ensemble*'i liikumise eeskujust. Orkestri arengule aitas kaasa suure orkestriga paralleelselt töötava brassansambliga harjutamine. Puhkpillide kontsertrepertuaari, klassikaseadete ja nüüdisloomingu mängimine annab noortele hea orkestrimängukogemuse. Dirigenditöös lähtun mõttest, et noorteorkestrid on tulevaste professionaalide taimelava.

Idee iseenesest on lihtne: noored tuleb

Abikaasa ja lastega aasta isa tseremoonial.

FOTO LAURA OKS / SCANPIX

ÕPILASI:

Neeme Birk
 Jüri Leiten
 Priit Aimla
 Erki Möller
 Indrek Vau
 Ivar Tillemann
 Taavi Kuntu
 Priit Sonn
 Margus Allmann
 Mart Kivi
 Tanel Aavakivi
 Viljar Lang
 Jaak Oserov
 Mihkel Metsala
 Aleksei Saks
 Marti Suv
 Simmu Vasar
 Jaak Vasar
 Peep Geraštšenko
 Lauri Kivil jt.

**Oma trompetiõpilastega Eesti
 Muusika- ja Teatriakadeemias.**

õpetada õigesti mängima ning oskajate ring laieneb. Kõige tähtsam on anda lastele ja noortele konstruktiivne, klassikalisele põhjale rajatud ansambli- ja orkestrimängija koolitus.

Kuidas suhtud rahvusvahelistesse konkurssidesse, milles näed nende olulisust?

Rahvusvahelistel konkurssidel osalemine on minu noorteorkestrite arengule oluliselt kaasa aidanud. Täieneb repertuaar, kohustuslikke teoseid mängides õpib tundma erinevate maade muusikat, noored kuulevad teiste maade väljapaistvaid puhkpilliorkestreid. Suurtel konkurssidel nagu "Mid Europe" saab autoriteetselt žüriilt kirjaliku hinnangu orkestri mängutase ja interpretatsiooni kohta, selline põhjalik tagasiside on dirigendile suureks abiks. Puhkpillisümfooniikutel on konkurssidel hästi läinud – oleme võitnud auhinnalisi kohti, sealhulgas 1997. aastal Rootsis esikoha, 2001. aastal Saksamaal teise koha, 2002. aastal Ungaris kuldmedali, 2005. aastal Austrias konkursil "Mid Europe" hõbediplomi, 2007. aastal Eesti noorteorkestrite konkursil *grand prix* ning 2009. aastal samas esimese preemia. Eesti Noorte Puhkpilliorkestriga võitsime 2010. aasta Coups de Vents'i konkursil kolmanda preemia.

Kuidas on Eestis puhkpilliorkestrite traditsioon seotud laulupidude traditsiooniga? Kas peaks rohkem tähelepanu pöörama ka puhkpilli-kontsertorkestrite tegevusele?

Hea, et Eestis on laulupidude traditsioon, kuid leian, et laulupeorepertuaari õppimise kõrval tuleks väärikat tähelepanu pöörata ka kontsertorkestrite arengule. Eesti puhkpillimuusika vajab praegu valitsevale suunale alternatiivset, pilliõpetuse ja puhkpilliorkestrite kontsertmuusikale suunatud lähenemist. Ma ei mõtle siin, et tingimata peavad kõlama keerulised teosed, vaid oluline on kõla ilu ja nooditeksti esituse täpsus. Mulle kui diplomeeritud koorijuhile on eeskujuks ka Eesti noortekoorige kõrge tase ja edu rahvusvahelistel konkurssidel, nende ettekande täpsus, silmapaistev musikaalsus ja paindlikkus dirigendi järgimisel. Siit eeskujut võttes peame ka noorteorkestritega peaesmärgiks seadma orkestripartiide perfektse esituse.

Milline peaks olema üks ideaalne noorteorkester ja kuidas seda kasvatada ja arendada?

Põhiline on ühtse orkestrikõla leidmine ning laulvuse, väljendusrikkuse ja kandva *piano*-mängu õppimine. Orkestri seisukohalt on *piano* vaskpillidele eriti oluline, nii

päaseb esile orkestri puupillirühma loomulik kõla.

Ilusa tooni omandamine on kõigile pillidele ühine eesmärk. Oluline on häälestuse puhtus, mis võimaldab ülemhelirikast orkestrikõla. Orkestri *tutti* ühtne kõla, orkestri isikupärane toon on sulam mängijate individuaalsest pillitoonist. Siin on määrav dirigendi oskus järjekindlalt toonikultuuri arendada ning seda orkestrile arusaadavalt edasi anda. Just õpetajate ja dirigentide mõtlemises tuleks teha suur samm selle poole, et õpetada noored mängima vaba kehakasutuse ja toonitekitamisega.

Kuidas peaks õigesti toimima puhkpilliõpetajate ja dirigentide koostöö?

Õpetajate ja dirigentide ühised jõupingutused peaksid olema suunatud puhkpilliorkestrite rahvusvahelisele tasemele viimisele, seda eriti kõla osas. Noorteorkestrite dirigendina julgen väita, et kahjuks ei ole Eestis kõigi puhkpillide õpetamise tase võrdselt arenenud. Nõrgema tasemega pillirühmad ei võimalda orkestril mängida nõudlikumat repertuaari ega saavutada väga head kõlatasakaalu. On ju teada, et nii ansambli kui ka orkestri tase sõltub selle kõige nõrgemast lülisest.

Orkestri tööd planeerides peab dirigendil olema selge visioon, millisele tasemele

tahetakse jõuda. Seejärel tuleb koostada arengukava. Mängijate individuaalseid oskusi, ansambli tunnetust ja dirigendi jälgimist peab järjekindlalt arendama. Tallinna Muusikakeskkoolis ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Eesti parimate õpetajatega koos töötamine annab minu õpetajakogemusele jätkuvalt hindamatut lisa. Suurimat rahuldust pakub mulle õpetajaamet Tallinna Muusikakeskkoolis, ka ansambli ja orkestrite juhendamisel on suur osa õpetajatööl. Hingelähedane on algõpetus; õige algus on pool võitu, edasine õppimine ja karjäär kulgeb siis musitseerimist nautides. TMKKs õppimise periood võiks olla esimesest kaheteistkümnenda klassini, mis annab aega omandada ja õpitut kinnistada.

Millised on sinu kui trompetiõpetaja ja noorteorkestrite dirigendi mõtted tulevikust?

1989. aastast alates toimunud rahvusvahelised trompetipäevade meistrikursused on eesti trompetiõpetajatele andnud võimaluse tutvuda Soome, Belgia, Hispaania, Austria, Šveitsi ja Saksa professorite õpetamismeetoditega. Rahvusvahelise erialase suhtluse edasiarendamist pean väga tähtsaks. Järeikasvumõttes on tähtis lüli noorte puhkpilliansambli ja -orkestrite arendamine, uute orkestrite loomine. Süvendatud eriala ja ansambliõppe läbiviimiseks oleme korraldanud igaaastaseid suvekursusi, viimastel aastatel ka rahvusvahelise osalusega.

Trompetiõpetajate järeikasvu näen mitmes praeguses üliõpilases, kellel on perspektiivi tõusta juhtivaks õpetajaks. Minu endistest õpilastest on väljapaistev õpetaja Priit Sonn, kes õpetab edukalt kõiki vaskpille.

Kes on sinu arvates hea õpetaja, kas pigem kunstnik, psühholoog või mentor?

Arvan, et õpetaja puhul on tähtsad kõik kolm omadust, tihti lisandub veel kasvataja roll. Me õpetame ju eelkõige muusikat. Ka kõige nooremaste õpilaste suhtun kui kunstnikku, püüan õpetada teda mängima huvitavalt ja fantaasiarikkalt. Õpetamine on dialoog, mille puhul on tähtis nii õpilase vastuvõtuvõime kui ka õpetaja oskus teadmisi edasi anda. Tuleb olla ka psühholoog, et aidata õpilase isiksusel avaneda. Ja pühendunud õpetaja on kindlasti ka mentor, keda õpilane usub. Minu trompetiklassi mentorteks on praegu Hispaania Riikliku Sümfooniaorkestri soolotrompetist Adán Delgado Illada, kes on ka Eesti Noorte Puhkpilliorkestri nõustaja ning samuti on suureks eeskujuks Münchenis ARD konkursi võitnud Manuel Blanco Gómez-Limón.

Iga suurepärase mängija ei pruugi veel olla edukas pedagoog. Õpetajaks kujunemine algab erialaklassist ja õpetajast ning sellele lisandub palju tahke. Paralleele võib tõmmata hea dirigendiga, kes suudab muusikud viia ühele lainele, et tulemuslikult musitseerida.

MARJA JÜRISSE

Tallinna Muusikakeskkooli asedirektor, klaveriõpetaja

"Aavo Otsa puhul ei ole õige öelda, et ta töötab Muusikakeskkoolis. Õpetamine ja pillimäng on tema ja ta perekonna elu juhtmotiiv, eksistentsi põhiväljund. Kolmekümne nelja kooliga seotud aasta jooksul on Aavo Ots andnud kindla tunnistuse, et trompetit võiks pillide kuningaks kutsuda. Selle veendumusega on ta nakatanud tervet koolkonda õpilasi, kes kõik on pakkunud kuulajatele hinge minevaid elamusi oma pilli sära, pehmuse, paindlikkuse ja pidulikkusega. Ja on rõõm näha, kuidas "vaskpilliusku" õpilaste ja hiljem nende õpilaste ring üha laieneb."

PAUL MÄGI

dirigent

"Aavo Ots on väga pühendunud muusik. Temaga suheldes on tunda aktiivset muusikalist õhkkonda. Aavoga 1970ndatel aastatel Tallinna Konservatooriumis koos õppides arutlesime palju trompetimängu saladuste üle, eelkõige seda, kuidas saavutada kaunist kõla. Nüüdseks on Aavo Ots leidnud oma oskustele ja teadmistele tänuväärse rakenduse – noorte õpetamise, millest sõltub meie orkestrimängu tulevik."

JÜRI LEITEN

Eesti Kontserdi direktor, trompetist

"Aavo Ots õpetajana oli eelkõige innustaja ja eksperimenteerija. Püüdsime paljusid tehnilisi probleeme "käigu pealt" lahendada, hingamistehnikatest fraseerimiseni. Meelde on jäänud tema hea taju repertuaarivalikul. Praeguses tegevuses on Aavo kahtlemata asendamatu õpetaja ning noorteorkestrite ja ansambli juht, nende hea taseme garantii."

MART AUS

EMTA üliõpilane, Eesti Noorte Puhkpilliorkestri projektijuht

"Olen õppinud Aavo Otsa juures ligikaudu kümme aastat. See on olnud huvitav, arendav ja elamusterohke aeg. Lisaks tema tundidele, esinemistele ja konkurssidele pean väga oluliseks ka kõiki välisreise ja meistrikursusi pillimängijana Saksamaal, Ungaris, Soomes ja mujal. Neile tagasi vaadates olen lõputult tänulik, et Aavo on seda kõike korraldanud ning innustanud mind neil kursustel osalema. Arvan, et Aavo Otsa õpetajatöö tulemuslikkus tugineb sellele, et ta on hea muusik, pühendunud pedagoog ja oma ala fanaatik, kes uurib ja õpib pidevalt teistelt ning on valmis muutma varem kinnistatud tõekspidamisi, kui see näib põhjendatud."

Meestevägi – Aavo Ots poegadega.

FOTOD ERAKOGUST

Kultuuri- ja identiteediuringud muusikateaduses

ANU VEENRE
muusikateadlane

1.–7. juulini 2012 toimus Roomas **rahvusvahelise muusikateaduse ühingu 19. kongress**, mille seekordne teemad ring **“Muusikad. Kultuurid. Identiteetid”** (*Musics. Cultures. Identities*) tõi kokku üle üheksasaja muusikaloo uurija kogu maailmast. Püüan järgnevas võtta üldsõnaliselt kokku kongressi olulisemad teemad ja tuua mõningaid näiteid eesti muusikaloo käsitlemisest kultuuri- ja identiteediuringute kontekstis.

Arvestades muusikateaduse kui distsipliini ajalugu ja traditsioone, on loomulik, et ka Rooma kongressi ettekannetest moodustasid lõviosa just Euroopa kunstmuusika alased uurimused või tema eeskujud järgiva loomingu käsitlused mistahes maailmajaost – keskajast tänapäevani, Kaug-Ida kultuuridest Lõuna-Ameerikani välja. Et ingliskeelne *musics* sai

eespool eesti keelde tõlgitud mitmuses, polnud aga mitte autori lohakuse ega suva küsimus, vaid viitab sellele, et kongressi ettekannete seas olid esindatud ka populaar- ja džässmuusika teemad ning rahvamuusikaalased uurimused. Need seisavad muusikateaduses võrdväärseina kunstmuusika käsitluste kõrval juba mitu head aastakümnet. Ja see, et kunstmuusika muutumisi ja arenguid, eri vorme ja kontekste vaadeldakse identiteediküsimustiku pinnalt, on suuresti just selliste käsitlusviiside mõju, mis algselt kuulusid populaarmuusika ja etnomusikoloogiliste uurimuste juurde. Interdistsiplinaarseid lähenemisi muusikale pakkusid kongressil veel filmimuusika- ja muusikateatrilased uurimused, eraldi plo-

ki moodustasid rahvusvahelise muusikaikonograafia ühingu ja organoloogia uurimiserühma kaasatud ettekanded jm.

Niinimetatud uue muusikateaduse (*new musicology*) teemadest leidsid kongressil kajastamist ka soouuringud ja semiootika sfäär. 1980ndatel tuule tiibadesse saanud uue muusikateaduse all mõistetakse enamasti teistes humanitaar- või sotsiaalteadustes kasutatust leidnud teooriate ja meetodite ülekandmist muusika uurimisele. Muu hulgas on see toonud muusikaloo uurimise juurde palju inimesi väljastpoolt (kunst)muusika ringkondi ning laiendanud omakorda muusikateaduslike arutluste ja tekstide kõlapinda muusikute siseringist väljapoole. Loomulikult oli kongressil kuumsaks teemaks ka eri muusikate omavaheline seotus ning võimu- ja mõjumäng, puudutades eeskätt näiteid 20. ja 21. sajandist. Eesti muusika kontekstis võib mõelda kasvõi 1970. ja 1980. aastatele: uurijalt nõuab küllalt palju nuputamist küsimus, kuidas avada võimalikult mitmekülgset näiteks Erkki-Sven Tüüri, Rein Rannapi ja ansambli Collage tegevust nii, et kõiki neid artiste puudutanud eri muusikad ühes ja samas jutustuses loomulikuna kokku saaksid ning tollase meelsuse (olude, mõjude) kohta ka lugejale tõesti midagi ütleksid.

Üks kongressi võtmeteemasid oli muusika funktsiooni määramine identiteedi kujundajana laiemas kultuuripildis. On ta kultuuride eraldus- või põimumiskoht, kuidas kirjeldada muusika rolli ja selle muutumist ühiskonnas ja väiksemate kogukondade kaupa? Kuidas identiteete omaks võtta või neid ära tunda? Ajaloos on erandeid, kuid reeglina heliloojad ise oma isiksuse või loomingu identiteedi määramisega ju ei tegele ja nii jääb see uurijate konstrueerida. Seejuures pöörab muusikaloolane samavõrra hoolsalt tähelepanu nii helilooja enda (või mistahes autori, muusiku) (arvatavatele) veendumustele kui ka sellele, milline on olnud publiku vastuvõtt ja arusaam kuuldu loomingu kohta. Viimane kuulaks siis juba otseselt retseptisiooniuuringute valdkonda, millest oli Roomas samuti palju juttu.

Kas muusika on kultuuride eraldus- või põimumiskoht, kuidas kirjeldada muusika rolli ja selle muutumist ühiskonnas ja väiksemate kogukondade kaupa?

Kongress toimus Auditorium Parco della Musicas. See tohutul territooriumil paiknev hoonete kompleks avati kümme aastat tagasi ja on oma mitmete (kontserdi) saalide, konverentsiruumide, stuudiote, pillimuuseumi, vabaõhulava ja muuga kujunenud plaanilt Rooma kõige hõivatumaks muusikasündmuste toimumiskohaks. Aastas on sellele üle miljoni külastaja.

FOTOD INTERNETIST

Identiteediküsimustega haakusid kongressil ka eesti muusikalugu tutvustavad ettekanded, mida oli kaks ja mis kuulusid sessiooni “Käsitlusi Põhjamaade heliloojate identiteedist: rahvuskultuurid ja eksootilisus”. Sõltudes käsitletavast perioodist või uurimistest, seotakse eesti (muusika) kultuur ikka kas Baltimaade, Läänemere-äärsete piirkondade või Põhjamaadega ning kahtlemata on igale neist ka veenev põhjendus. Oma maa muusika geograafiliselt võimalikult laia mõõtkavasse paigutamine ja vastavate seoste väljatoomine on suurte konverentsidel teadlik võte. Ei saa ju eeldada, et Portugali või Jaapani muusikateadlane eesti muusikat kuigipalju tunneb, ehkki näiteid muidugi leidub. Ka meelitab see suuremat hulka potentsiaalsest kuulajaskonnast – Rooma kongressil toimus korraga keskeltläbi kaheksa paralleelsessiooni. Eelmainitud sessiooni kavva kuulus neli ettekannet, millest igaüks vaatles omal moel rahvuslikkuse ja/või eksootilisuse ilminguid muusikas mõne konkreetse helilooja loomingul näitel. Glenda Dawn Goss Sibeliuse Akadeemiast avas oma ettekandes “Sibeliuse ja Soome identiteet” Jean Sibeliuse rahvuslikuks heliloojaks kujundamise lugu.

Surve sellele tuli peamiselt kirjanduslikust ringkonnast, mis oli muuhulgas seotud “Kalevala” ilmumise ja Akseli Gallen-Kallela rahvuslike illustatsioonidega. Ka muusikale otsiti rahvusliku stiili esindajat ja leiti Sibeliuse, kes Gossi mitmetele näidetele tugineva käsitluse järgi püüdis aga oma loomingus tegelikult hoopis rahvusvahelise, mitte rahvuslikkuse poole. EMTA professori Urve Lippuse ettekande “Müütilise identiteedi loomine: Soome-ugri helilooja Veljo Tormis” keskendus Veljo Tormisele, kelle looming kannab vastupidiselt Sibeliuse näitele täiesti taotluslikult sõnumit, mis suunab kuulajat kaasa või järele mõtlema soome-ugri rahvaste saatuse ja kultuuripärandi üle. Isiklikumalt võiks see ehk puudutada samasse kogukonda kuuluva kuulaja, st soomeugrilase identiteeti. Laiem maailm hindab Tormise kõrgetasemelist kunstiloomingut aga kindlasti ka selle eksootilise kõlapildi pärast.

Armas Launist, kes tegutses kaua Nizzas ja komponeeris muuhulgas mitu Põhja-Aafrika ainelist ooperit, ei peetud erinevalt Sibeliusest tema sünnimaal sugugi soomelikuks heliloojaks. Selle põhjustest kõneles lähemalt Helena Tyrväinen

Helsingi ülikoolist ettekandes “Küsimusi karjäärast ja kaastundest: Soome ooperihelilooja, muusikateadlane ja ajakirjanik Armas Launis (1884–1959) koloniaal-Prantsusmaal”. Minu ettekande “Kesk-Aasia muusika peegeldused Eesti heliloomingus 1970. aastatel” keskmes oli Kuldar Sink, kelle heliloomingus ilmnisid pärast tema reise Kaukaasiasse ja Kesk-Aasiasse mitmed sealsetele muusikakultuuridele omased jooned. Eeskätt tingis sellise väljenduse muidugi helilooja sisemine vajadus. Teisalt häiris Sinki väga tugevalt tollaste liiduvabariikide heliloojatele esitatud nõue komponeerida (vormilt) rahvuslikku muusikat, mida Sink ise on nimetanud pseudo-rahvuslikkuse taotluseks. Viited kaugete rahvaste muusikale võis olla sellest kõige lihtsam pääsetee. Nii või teisiti toob ka Singi loomingut uurimine kokku palju küsimusi rahvuslikkuse avaldumisest ja eksootilise materjali kasutamisest heliloomingus, mis on omakorda muusika identiteedi- ja kultuuriuuringute seisukohalt olulised teemad.

Anu Veenre sõitu ja osalemist kongressil toetas SA Archimedes.

Kes sa oled, Argo Vals?

Õuekontsert sellekevadisel
"Jazzkaarel".
FOTO INTERNETIST

KAUR GARŠNEK
muusikakriitik

Kahekümne nelja aastane **Argo Vals** on üksi esinedes "mees nagu orkester". Lisaks osaleb ta veel nelja ansambli tegemistes. Järgnev jutuaajamine toimus läinud suvel Von Krahli teatri baari hoovis.

“Ega ma eriti hea jutumees ei ole,” on Argo esimesed sõnad. Kui olete kuulnud tema soolokava, siis täpselt sellise rahuliku, tagasihoidliku ja sundimatult positiivse mulje ta inimesena jätabki. Argo on aktiivne helilooja ning muusik, kes mängib kitarri sellistes eriilme-

listes koosseisudes nagu Viljandi Guitar Trio, Animal Drama, Talamak ja Rob Findel. Ahjalt pärit noormees on õppinud Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias kitarri ning õpetab pillimängu Põlva muusikakoolis. Ta on kirjutanud muusikat tele-saadetele ja lühifilmidele, kelkimiseks pakuks põhjust ka tänavuse vabariigi aastapäeva presidendi kätlemisteremoonia tarvis tellitud helikujundus. Kuid kelkijat Argost ei ole, see lihtsalt ei tuleks tal usutavalt välja.

2012. aasta on muusiku jaoks olnud tihedalt esinemisi sellistel festivalidel nagu "Tallinn Music Week", "Jazzkaar", "Schilling", "Rabarock", "Kultuuritolm", "Positivus" ja "Vilsandi Trance". Talvel on plaanis üles astuda Viljandis "Jõulujazzil". Paistab, et Argo soololooming sobib väga erinevasse konteksti.

Kuidas on välisesinemistega?

Olen väljaspool Eestit kahjuks vaid üksikutel kordadel mänginud. "Tallinn Music Weekil" jäi mu demoplaat kõrva Los Angelese raadiojaama KCRW saatejuhile Chris Douridasele ja temalt on tulnud ka konkreetseid pakkumisi. Kuid leping Eesti Autorite Ühingu hoiab isegi mu kodus salvestatud loomingut kinni. Meie autorite ühing on hoopis teistsugune kui mujal maailmas, see süsteem on praegu liiga keeruline.

Sinu debüüt-sooloalbum?

See tuleb detsembris. Tahan sinna paigutada nii *looper*’iga soolokava materjali kui ka ansamblikoosseise – et ei tüütaks ära ning oleks endal hea kuulata ja teha. Kavatsen kaasata huvitavaid muusikuid ning katsetada eri salvestuskohtadega,

kuid samas asja mitte liiga suureks ajada. Osalt ka sellega seoses on Talamaki debüütplaadil hetkel ootel.

Mötled Talamaki 2011. aastal ilmunud kassetti?

Tegu oli lihtsalt kümnese tiraažiga proovisalvestusega. Tegelikult ei ole ma suur kassettide ega lo-fi fänn. Eks see ole praegu natuke nagu moevärk. Formaati iseenesest on lahe, aga mulle meeldib siis juba pigem vinüül ja üldse veidi puhtam *sound*. Kuid füüsiline helikandja kui selline peab igal juhul jääma. Tahan tehtud tööd lõpuks enda käes hoida, mitte failina kõvakettal.

Milline on sinu kodustudio?

See on ülilihtne – lauavarvuti ja tavaline helikaart. Ning ega ma hiljem virtuaalsete moodulitega väga midagi töötle. Kasutan küll mõningaid programme Guitarrig lihtsamaid võimalusi, kuid aga tahan selle *sound*'i "päriselt" kätte saada, kitarri ja efektiplokkidega. Mulle meeldib proovida ja katsetada ning keerata nuppe sõrmede, mitte arvutihiirega, kuigi viimane oleks kindlasti odavam lahendus.

Üldse kulutan ma oma aega rohkem ideede väljamõtlemise peale, mitte teostuse üksikasjadele, ning pigem loon muusikat, kui otsin teadmisi salvestamise ja digitoetluse vallast. Sest sinna võib lihtsalt ära uppuda.

Kompositsioon ja tehnoloogia...

Minu jaoks on näiteks *looper* täiesti asendamatu. Ilma selleta poleks mul võib-olla pooli lugusid. Ja kui ma oleksin sada aastat tagasi elanud ning peaksin ainult klaveri ja noodipaberi taga istuma, poleks ma ehk üldse suuteline midagi looma. Teisalt kasutan ma ikka ka muid abivahendeid, et mõtlemine kinni ei jääks, näiteks noodistusprogramme, samuti eri häälestuses kitarre ja klaverit.

On sul ka sahtlisse kirjutatud lugusid?

Esiteks pole mul tohutult palju lugusid, hea, kui kuu-kahe jooksul mõni tekib. Mulle on iga detail oluline ning ma vajan loominguks aega ja rahu. Nii et kokku olen vahest poolsada lugu kirjutanud. Teiseks panen kõik tehtu vähemalt korraks internetti üles. See vist ei ole ainult edevus, mul lihtsalt on vaja jagada.

Mul on kahju mõnest sõbrast, kes tundub minust andekam, kuid ei julge avaldada ja on enda suhtes liiga kriitiline. Ma siis üritan neid julgustada oma loomingut jagama.

Kes on su lemmikitarrist?

Veidral kombel pole mul kunagi olnud lemmikitarristi ja ma ei oska üldse vaimustuda mingitest "ludistajatest" või virtuosidest. Mulle meeldib kitarri kõla, aga vahel mõtlen, et see on mulle lihtsalt kätte sattunud ja jäänud kui üks vahend, millega helisid tekitada. Ning ega ma otsi ka ainult kitarri-*sound*'e. Mul hakkaks igav, kui peaksin mängima ainult akustilist kitarri.

Kultuuriakadeemia ja sinu soolooming?

Algul vaadati sellele väga viltu ja ei saadud aru, kuidas võib... nii vähe noote mängida. Nüüdseks on tänu mujal avaldatud tunnistusele ja huvitavatele esinemisvõimalustele hakanud justkui tekkima mingi mõistmine ja poolehoid. Kuid tundub, et enesetõestuseta see muusika neile ikkagi eriti ei meeldiks. Tegelikult ei ole ma ennast kunagi osavaks kitarristiks pidanudki, rohkem ikka loon helisid.

Festival "Ahja rock"?

Seal olen korduvalt mänginud. Ahja oli üheksakümnete lõpul igavene "hipipesa". Kuulati Deftonesi, Kornit, Nirvanat, kõik tahtsid teha bändi. Seal on ka praegu "tegijaid" muusikuid, kuid kohalikus kultuurimajas on kõik täpselt samamoodi nagu kaksikümne viis aastat tagasi. Kontrast näiteks Ahja ja Mooste vahel on suur. Kuid loodetavasti see olukord paraneb.

kini

Armas Muusika!

Vihjasid, et oleks tore minult kirja saada, viimase aja huvitavamatest muusikasündmustest Berliinis. Püüan Su võimatut soovi täita. Millised killud suurlinnakaleidoskoobist, millest kellelgi täit ülevaadet pole, võiksid huvitada Muusika lugejat?

Mulle on jäänud mulje, et Eestis teatakse peamiselt sinise nn ametliku muusikakultuuri lipulaevu, eelkõige muidugi Herbert von Karajani tänaval asuvat hulknurkse põhiplaaniga Filharmoniat ja Berliini Filharmonikuid praegu veel Sir Simon Rattle'iga eesotsas. Nende ja Berliner Festspiele korraldusel toimub igal sügisel Musikfest Berlin, mis kujutab endast maailma tipporkestrite kokkutulekut. Kirsiks sellel eksklusiivsel tordil oli tänavu John Adamsi ooperi "Nixon Hiinas" kontsertettekannet, ühtlasi selle teose ülimalt hilinevad Berliini esmaettekannet. BBC sümfooniaorkestri, BBC Singersi ja hiilgava solistide ansambli ees seisis helilooja isiklikult. Lugeja ehk ei tea veel, et Berliini Filharmonikute kodulaval toimuvad kontserte saab nüüd nii otse kui ka hiljem arhiivist veebi vahendusel kuulata-vaadata. Tõsi, sellekski tuleb osta pilet või abonement. Samuti ülistatakse endiselt nende Bizet' "Carmeni" plaadistust, peaosades Magdalena Kožená ja Jonas Kaufmann, ning koostöös Peter Sellarsiga 2010. aastal valminud Bachi Matteuse passiooni "lavarituaalseeringu" DVDd, mõlemat saab tellida Filharmonikute veebi-poest. "Carmeni" plaadiga saab kaasa tasuta 48 tunni "digitaalse kontserdisaali" pileti. Selline populariseerimine on tore, nagu ka New Yorgi, Pariisi ja Londoni ooperiteatrite lavastuste näitamine kinos, aga minus tekitab digitaalne "koju kätte"-saadavalolek seda rohkem kihku varsti jälle "analoogselt" kuulsasse hulknurksesse hoonesse siseneda.

Kirjutada võiks veel paljust, näiteks Helmut Lachenmanni "Tuletikutüdroku" uuslavastusest Berliini Saksa Ooperis Lothar Zagroseki dirigendikepi all koos juurde kuuluva värvika sissejuhatava loenguga heliloojalt, või sama teatri intendandivahetusest – Baselist tuli Dietmar Schwarz, kelle juhtimisel oli sealne muusikateater korduvalt saanud aasta operimaja tiitli ja kellelt oodatakse Berliini kolossi värskemaks ja intriigerivamaks muutmist. Kuid tingimata peab ruumi jääma professor Jaan Rossi raamatuesitlusele Eesti Vabariigi Suursaatkonnas Berliinis. Tema "Encapsulated Voices. Estonian Sound Recordings from the German Prisoner-of-War Camps in 1916-1918" (Köln, 2012) leiab kindlasti peagi selle ajakirja raamatubrühis käsitlemist, kuna tegemist on eesti kultuuri seisukohalt väga tähtsa materjali esmakordselt kodumaal kättesaadavaks tegemise ja süvenenud analüüsiga erinevate erialade teadlaste poolt. Et salvestused asuvad Berliini arhiivides, oli see linn esmatuvustuseks, kuhu oli saabunud huvilisi ajakirjanikest veel järelejäädud baltisaksa põgenikeni, enam kui sobiv.

Liis Kolle,
Berliin

Osakeseks hõlmamatust muusikamaailmast

VIRGE JOAMETS

“Erich Kõlar: Kuulake ennast muusikasse”. Koostanud ja kommenteerinud Jaak Viller. Toimetaja Tiina Mattisen. Kujundaja Piia Ruber. Eesti Teatrilii, Tallinn, 2012. 422 lk.

Vanemuise teatri muusikaosal oli tänavu mais tähtis päev. Hooajalõpu kontserdi eel esitleti Jaak Villeri raamatut “Erich Kõlar: Kuulake ennast muusikasse”. Villeri eelmine, ligi 1000-leheküljeline “telliskivi” oli Vanemuise legendaarsest teatrijuhust Kaarel Irdist. Tohtu materjal, ent haarav lugemine, sest autoril on Vanemuises pikka aega töötanuna, sealhulgas Irdi kolleegina, ainesega isiklik suhe

Erich Kõlar.
FOTO VANEMUISE ARHIIVIST

ja mälestused. Ent suurt tööd tehes jääb alati palju materjali üle. Uue raamatu peategelane on Erich Kõlar, Vanemuise dirigent aastatel 1957–1999, sellest 1958–1980 ja 1981–1984 ehk 25 aastat peadirigent ajal, mil Ird oli teatrijuht. Nõnda on siingi teiseks dominandiks uuritava kõrval ikka ja jälle Ird. Ei alga ju raamatki Erich Kõlari siia ilma tuleku, õpingute ja kujunemisega, vaid Irdi kutsel Vanemuisesse saabumisega, et alles esimeste siinsete tööaastate vaatluse järel ette võtta varasem aeg – tema lapsepõlvkodu ja õpingud, löökpillid, džäss ja Siberi-aastad.

Jutt kulgeb suures osas Kõlari juhatusel ettekandele tulnud teoseid pidi – ettevalmistustöö ja tulemusel, sageli taustaks Ird kas lavastaja, tellija või lihtsalt teatrijuhina asjasse sekkudes, ja seda sageli liigagi intensiivselt. Sõna saab ka peategelane ise, selgitades, nii palju kui ta on mäletanud, toonaseid asjaolusid. On väljavõtteid teiste vanemuislaste mujal ilmunud intervjuudest või tekstidest, samuti katkeid arvustustest. Raamatus rõhutatakse korduvalt, et see oli suurt kannatlikkust ja pühendumust nõudnud töö, mida Kõlar siin aastakümneid kõige kiuste omal ajal tegi orkestrit uuteks lavastusteks välja õpetades. Iseloomulik on lugu tööd küsima tulnud kontrabassistiga,

kellelt uuritud esmalt: kas korter on? kas viina võtad? Ja alles kolmandaks tuntud huvi, mis pilli mängijaga on tegu. See oli aeg, kui mitte keegi ei tahtnud Tartusse tulla. Isegi abikaasa Leelo Kõlar, kes oli järgnenud mehele vabatahtlikult Siberisse, ei soostunud töötama Lõuna-Eestis.

Paneb imestama, et mida Ird muusika-teatris ometi leidis ja mis pani teda Vanemuise muusikaosa eest võitlema? Nõukogude võimu aastail tõstatati korduvalt küsimus selle mõttekusest, kuna nii väikse elanike arvuga linnas polnud ooperiteatrit ette nähtud. Ird, kellel oli kooliteed kuus klassi, mitte ainult ei võidelnud muusikaosa alleshoidmise eest, vaid pidas äärmiselt oluliseks seda lavastuste ja tellimustega edendada. Tema algatusel on valminud või Vanemuises esietendunud palju eesti algupärandeid, Kõlari dirigeerimisel näiteks Ojakääru “Kuningal on külm”, Tubina “Reigi õpetaja”, Kangro “Imelugu” jpt. 20. sajandi keerulise helikeelga ooperist olid repertuaaris Šostakovitši “Katerina Izmailova”, Prokofjevi “Kihlus kloostri” ja “Önnemängija”, Britteni “Albert Herring”, kaks viimast esiettekandena Nõukogude Liidus. Tõsi, toona oli suuri õnnestumisi, aga vahel hinnati oma võimeid ka üle (nagu juhtus Šostakovitšiga),

Erich Kõlar leidis suure pühendumusega tehtud teatritöö kõrvalt aega samavõrd süvenenult tegelda oma hobidega, poja Margo Nõukogude Liidu meistri tasemel kardisõidust koduse filmi vântamiseni.

mida tänane turumajanduslik teater endale lubada ei saa. Pilt Vanemuise muusikaosast oli siis hoopis teine kui praegu. Milline, selle lahtikirjutamine alles ootab tegijat. Kuna raamatu autor pole muusik, siis on mõned valdkonnad kas vähe käsitlemist leidnud või välja jäänud. Ilmselt oli see autori teadlik valik end materjalisse mitte ära uputada. Tema mõte tundus olevat väga kõrgesse ikka jõudnud maestrolt kätte saada veel nii palju infot kui võimalik ja see eesmärk on täidetud. Näiteks vaadeldud lavateoste ajalooline käsitlus on üsna napp, avatud pole mõnede lavastuste erakordsust või konteksti Tartus. Vaid üks näide. Tubina "Reigi õpetaja" puhul oleks võinud olla ära toodud, et selle esiettekande oli Ird Moskvast Tartu jaoks spetsiaalselt välja võidelnud. Vaatluse alt on välja jäänud ka Vanemuise orkestri kontserttegevus, mõned põgusad momendid välja arvatud.

Kõlari loomingulise töö kõrvale on mahtunud ka kodusemaid tegevusi, jute kahelt elukaaslaselt (Leelo Kõlarilt ja Jelena Poznjak-Kõlarilt) ning lastelt. Punase niidina läbib raamatut joon, et Kõlar oli oma tegemistes äärmiselt põhjalik, tõeline maksimalist ning et suure pühendumusega tehtud teatritöö kõrval leidis ta ometi aega samavõrd süvenenult tegelda oma hobidega, olgu need siis mudellenundus või poja Margo Nõukogude Liidu meistri tasemel kardisõit, suusahüpped või mäesuusatamine, mootorpaat või suvine suur perekondlik laagerdamine, džässivaimustus, koduse filmi väntamine või reisimine. Raamat on infoküllane, korrektsete viidete varustatult asjalik ja usaldusväärne ning oma 400 leheküljega mitte väga kiiresti läbitav lugemine.

Mida aga tähendab see veidi kummaline repliik "kuulake end muusikasse" või kuidas sellest aru saada? Erich Kõlari sõnul: "See tähendab, et lülitage ansambli. Ärge istuge omaette ja tehke midagi, vaid kuulake tervikut, seda, mis ümberringi toimub, ja lülitage end sellesse tervikusse – see on jutu mõte. Laiem tähendus võiks olla ka selles, et kuulata ennast millessegi määratud suuresse, kogu ümbritsevasse maailma, kaasata ennast sisuliselt hõlmamatuga, mida muusikamaailm ju enesest kujutab." (Lk. 377–378).

August von Kotzebue
(1761–1819)
JOHAN ERNST HEINSIUSE MAALIL
UMBES 1800. AASTAL.

Interdistsiplinaarne Kotzebue

KRISTEL PAPP
muusikateadlane

Saksa-eesti kultuuriloo ühe intrigeerivama ja rahvusvaheliselt tuntuma isikuga **August von Kotzebue** (1761–1819) tegevusele oli pühendatud 6. oktoobril Berliinis toimunud konverents "Kotzebue-kõnelused I" (*I. Kotzebue-Gespräch*), mille korraldasid Eesti Vabariigi saatkond, Berliini/Brandenburgi Teaduste Akadeemia ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia. Eesti kultuuriloo kõrgelt hinnatud Kotzebue on Saksamaal ikka veel "musta lamba" ja "vene spiooni" staatuses ning "Kotzebue-kõneluste" eesmärk on seda klišeelikku arvamust revideerida, esitades uusi vaatepunkte.

Konverentsi initsiaatoril, Eesti saatkonna kultuuriatašee **Harry Liivrannal** oli juba ammu mõte tuua Kotzebue isikus ja temaga seotud probleematika taas tähelepanu keskmesse. Selle konverentsi ettevalmistamist alustati

aasta tagasi. Esimeseks koostööpartneriks sai EMTA, mis on kujunenud Tallinna saksakeelse (muusika)teatri ajaloo uurimise keskuseks. Eestis kokku üle kahekümne aasta tegutsenud Kotzebued ei saa lahutada omaaegsest muusika- ja teatrielust.

Kristel Pappeli ettekannet kuulavad (esireas vasakult) Karin Hallas-Murula, Harry Liivrand, Henning von Wistinghausen ja Kaja Tael.

FOTO ERAKOGUST

Teise tähtsa ja kaaluka kaastegijana haabus Kotzebue konverentsi ideega Berliini/Brandenburgi (endine Preisi) TA ning selle juurde loodud teadlaste rühm "Berliini klassika", mille eesmärgiks on võimalikult mitmekülgset uurida 18. sajandi lõpu ja 19. sajandi alguse Berliini linnakultuuri. Oli ju energiline ja rahutu vaimuga Kotzebue tegev ka Berliinis, nautides Preisi kuningakoja soosingut. Esimesed "Kotzebue-kõnelused" võtsidki geograafiliseks teljeks Tallinna ja Berliini.

Nii kõneles arhitektuuriloolane **Karin Hallas-Murula** Kotzebue aja teatarihitektuurist ning Tallinna Teatri interjööri kujundajast, hiljem Helsingi klassitsistliku keskuse rajanud Carl Ludvig Engelist, kes oli õppinud Berliinis. Muusikaloolane **Kristel Pappel** peatus Kotzebue rollil kutselise teatri rajamisel Tallinnas (mitte segi ajada Asjaarmastajate Teatriga) ning püüdis kummutada mõningaid meie teatriloo ikka veel käibel olevaid eksjäreltusi.

Saksa teadlasi esindasid kirjandusloolane **Klaus Gerlach** Berliinist ning Eesti-spetsialist, ajaloolane **Otto-Heinrich Elias** Vaihingenist. Vastupidi üldlevinud ettekujutusele Kotzebuest kui reaktioonilisest mõtlejast töid nad esile Kotzebue vaadete uuemeelsuse ning ühiskonnakriitilise joone. Seda arvamust tugendas omal kombel ka pärast lõpudiskussiooni esitatud läbilõike laulumängust "Isalik ootus" (mille esmaesitus oli 1788 Tallinna asjaarmastajatelt ning milles peale saksa keele kõlas ka eesti keel, tollal üldse esmakordselt teatrilaval; nüüd mängisid kaks näitlejat – **Harald Hofbauer** ja **Toomas Täht**).

Kuulajaid oli rohkearvuliselt, kohal viibis ka suursaadik **Kaja Tael**. Osalejad viis teemasse kohe sisse kultuuriatašee Harry Liivranna teravmeelne avakõne (tema sõnul oli "Kotzebue-kõnelused I" Saksa ja Eesti teadlaste esimene spetsiaalselt Kotzebuele pühendatud konverents), endise Saksa suursaadiku Eestis **Henning von Wistinghauseni** tuumakas sissejuhatus ja

Vastupidi üldlevinud ettekujutusele Kotzebuest kui reaktioonilisest mõtlejast toodi konverentsil esile Kotzebue vaadete uuemeelsus ning ühiskonnakriitiline joon.

Berliini akadeemiku professor **Conrad Wiedemanni** tervitus. "Kotzebue-kõnelusi" on kavas jätkata aasta pärast Tallinnas.

"Kotzebue-kõnelusi" toetas ka Eesti Teadusfond teema "Muusika Eesti linnakultuuris 17.–18. sajandil Põhja-Euroopa kontekstis" (ETF 9469; juht professor Toomas Siitan, EMTA) raames.

Siinnipäevanädal
24.-30. november 2012

Laupäeval, 24. novembril kell 11-18.30
Konverents "Sisu ja pakend"
Rahandusministeeriumi saalis (Suur-Ameerika 1, Tallinn)
Tasuta

Pühapäeval, 25. novembril kell 15
Klassikakontsert MART SAAR 130
Estonia kontserdisaalis
Kunstilised juhid: Merike Toro ja Aivar Leštšinski
Pilet 7/5 €

Reedel, 30. novembril kell 18 - 22.30
MARATONKONTSERT Mustpeade Majas
Kunstiline juht: Ants Soots
Kontserti vahendab Klassikaraadio
Pilet 10/7 €

Piletid Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtadest
Lisainfo: kooriyhing.ee

Rahvuslikku klassikut avastamas

VIRGE JOAMETS

Tõnu Kaljuste, ERSO ja Elleri sümfooniad Noblessneri valukojas.

FOTO MIRJE MÄNDLA

August-september oli tunnista-
jaks mitmele **Heino Elleri 125. sünniaastapäeva** tähistavale kontserdile, ehkki meie rahvusliku koolkonna rajaja tähtpäev oli tegelikult juba varakevadel. Dirigent **Tõnu Kaljuste** tõi oma Nargen-festivali programmis **ERSOga** ettekandele Elleri kolm sümfooniad, **Tallinna Keelpillikvartett (Urmas Vulp, Olga Voronova, Toomas Nestor ja Levi-Danel Mägila)** pakkus kahel kontserdil kuulajatele kogu Elleri keelpillikvartetiloomingu, paladest kvartetideni.

Elleri sümfooniade esitamiseks oli Kaljuste valinud Noblessneri valukojas, endiste uhkete paekivist, nüüd räämas ja mahajäetud tehasehoonete kompleksi. Mõni ehitis on seal katuse ja

akendetagi, mõni siiski ka seespidiselt pruugitav, aga üldiselt trööstitu, lagunev keskkond. Hooletuses on ka Elleri sümfooniad, miska seesugune esituspaik oli vägagi sümbolne. Lähiminekulist kontserdiikogemust nendest teostest ei ole – Esimene sümfoonia kõlas viimati kakskümmend viis (Elleri 100. sünniaastapäeval 1987), Kolmas veel helilooja eluajal, peaaegu viiskümmend aastat tagasi (1963) ning Teist pole kontserdil üldse mängitudki. Arvan, et ma polnud ainus, kes kontserdi eel mõtles, et mida need teosed siis endast õigupoolest kujutavad ning kas neile osaks saanud ignoreerimine on olnud õigustatud või mitte? Võibolla Eller, kes oli meister väiksemates vormides, tõesti ei kandnud sümfoonilist suurteost välja? Esimene sümfoonia olevat Elleri peateoseid, aga kas seda uskuda või mitte? Oma kõrv pole saanud kuningas olla!

Esimese sümfoonia puhul on toonitatud selle miksolüüdia laadist ja rahvaviiside stiiliseerimisest tulenevat rahvuslikku koloriiti. Sümfooniad nüüd (värskena!) kuulates see joon domineerima ei tiku, sest 1930ndatel mitte ainult Elleri muusikas välja kujune-

nud rahvaviisilise algolluse aineil välja töötatud nn rahvusliku helikeelega oleme aastakümnete jooksul harjunud ja selle omaks võtnud. Tähelepanu köitis hoopis muusika üldine karakter ja võttes, mis ei tulnud mitte niivõrd tuttavad ette Elleri muudest teostest, kuivõrd Elleril õpilase, 1930ndatel oma loometeed alustanud Eduard Tubina muusikast. Siin oli rohkelt marsirütme, Tubinaga sarnaseid meloodilisi käike ning pillide ja pillirühmade käsitlust. Lisaks spetsiifilistele võtetele meenutas Tubinat ka muusika üldine karakter – Elleril kohtu ebatavaline lai eepiline joon, väljapoolepööratus, suure dünaamilise arenguga mõttekaared. Kolmandas sümfoonias üllatas lausa temaatiline seos Tubina Viendaga (“Meil aiaäärne tänavas”), samas kui see teos üldiselt oli helikeelelt Elleril-pärasem ja ses osas tuttavlikum. Kui Elleri muusika on pigem lüürilist laadi ja maailmale heatahtlikult, rohkem kõrvalseisja pilguga vaatav kui aktiivselt sekkuja hoiakuga, siis see kontsert tutvustas hoopis teistsugust Ellerit. Tubina sümfooniline muusika asetus vähemalt minu jaoks uude perspektiivi; siit sai mõtteai-

ERSO kontsert polnud detailides kaugeltki mitte laitmatu, kuid ilmutas Kaljuste põhjalikku eeltööd teostega, ettekanded olid ülevaatlikud ning kahtlemata seni tehtutest parimad.

net kahe suurmeistri loominguliste kokkupuudete ja teineteise mõjutamise kohta. Elleri teoste sedavõrd vähest esitamist ei oska seega pidada muuks kui arusaamatuseks.

Kogu seda üsna jõulist ja dramaatilist kõlmaailma toetas ka Noblessneri kivist "saal", akustiliselt hea ruum sümfooniilise muusika esitamiseks. Vaiksed kohad "kand-sid" (Kaljuste on ju hästi teada *piano*-meister; väga ilus oli näiteks Esimese sümfoonia II osa), valjemad ei löönud saali lõhki. Erinevalt Kerri Kottast (vt Sirp 14. 09. 2012) märkasin mina Esimese sümfoonia ettekandes esile tõusmas just rohkem teose dramaatilist, mitte lüürilist joont. Punane prožektorivalgus, millesse ruum oli mähitud, hakkas eriti võimsalt kaasa mängima 1948. aastal kirjutatud (üheosaliseks jäänud) Teise sümfoonia esitusele, võimendades väga teravaks Elleri muusikas peaaegu et puuduvat, ent siin esinevat traagikat, mis – taas vastupidi Kotta arvamusele – tuli minu meelest selle teose esitusest selgesti esile, olles kontserdi kõrgpunkt. Esimese sümfooniaga kogutud energia lahvas siin valusaks isiklikuks draamaks. Pimedas ja külmast tütult pikana tundunud vaheaja järel mängitud Kolmas sümfoonia enam nii võimsat elamust ei pakkunud. Kuid kontserdi lisapalaks suure orkestri keelpillirühmaga mängitud "Kodumaine viis" pole vist kunagi sügavamalt kõlanud kui selles emotsionaalses ja empaatilises keskkonnas.

Kontsert polnud detailides kaugeltki mitte laitmatu, kuid ilmutas Kaljuste põhjalikku eeltööd teostega, ettekanded olid ülevaatlikud ning kahtlemata seni tehtutest parimad. Önn, et Klassikaraadio kontserdi salvestas – on, mida kuulata, analüüsida ning millest edaspidi lähtuda.

Teine samavõrd kaalukas ja ajalooline saavutus leidis aset Mustpeade majas ja on tuline kahju, et salvestusgruppi polnud tellitud ka sinna. Kui Elleri sümfooniad olid kõik mingilgi kujul helikandjal olemas, siis Elleri kvartetidest terviksalvestus puudub hoopis. Needki tööd ei saa kiidelda ettekannete rohkusega: mitmeid esitusi on olnud (eriti esimesel kolmel) pärast tööde valmimist, kõik viis kvartetti on kõlanud hooajal 1974/75 ühe abonemendi sarjas.

Ines Rannapi toonased arvustused Sirbis ja Vasaras olid küllaltki kriitilised, pähklikliks oli teoste tihe polüfooniline faktuur, mida ei suudetud ei detailideni selgeks saada ega vajaliku üleolekuga esitada: "Nende [teoste] interpreteerimine [on] komplitseeritud ja nõuab pingelist tööd. Rahuldavad tulemused lasevad end paraku kaua oodata" (SV 20. 06. 1975).

Nüüdne ülesanne oli veelgi keerukam, kõlasid ju Elleri tööd kahel kontserdil kompaktselt koos, kuulajale muude teostega üldsegi mitte puhkust või vaheldust andmata. Eller on oma esimestes, 1925. ja 1931. aastal valminud kvartetides nii kuulaja kui mängija tõsise ja keerulise ülesande ette pannud. Faktuur on nii detailitihe, et hakkasin mõtlema, et see muusika ei olegi kuulamiseks, vaid vaatamiseks/analüüsamiseks ja alles siis, kui noot selge, mängimiseks ja/või kuulamiseks, sest üksnes kõrvaga ei ole muusikat tundmata lihtsalt võimalik nii palju informatsiooni vastu võtta. Süvenemisel taipad, et materjalis on tegelikult palju tuttavat, eriti Ellerile iseloomulike plastiliste meloodiajonooste näol, ent nii-võrd piprasest kastmes serveerituna ei tunne tuttavat esimese hooga ära. Järgmised kvartetid on kuuldeliselt juba kergemad vastu võtta, ent isegi Neljas ja Viies (1953 ja 1959) on hoolimata rahvaviisilisusest jätkuvalt "krõbedad".

Siinkohal jagan Kotta arvamust, et alustada kava kõige keerukama tööga, Teise kvartetiga, polnud hea mõte. Akustikaga kohanemiseks ja publiku lainele häälestamiseks oleks paremini sobinud mõni pala-de tsüklist. Üldiselt aga saab rõõmsalt tōdeda, et etteheiteid ja puudujääke, mida sai välja tuua Ines Rannap, seekord polnud. Võibolla osati ka oma jõuvarusid paremini kasutada ja mõningaid puudusi varjata. Näiteks Esimene kvartett oli tallinlastel mängitud tunduvalt rahulikumalt kui leedulastel (Esimese ja Teise kvarteti on 1987.

Elleri sümfooniade senised ettekanded Eestis:

Esimene sümfoonia (1936) – 1937 dirigent Walerian Bierdiajew (külalisdirigent Poolast), 1942 dirigent Olav Roots, 1982 dirigent Roman Matsov, 1987 dirigent Peeter Lilje.

Teine sümfoonia (1948) – varem kontserdil esitamata.

Kolmas sümfoonia (1961) – 1962 dirigent Roman Matsov, 1963 dirigent Neeme Järvi.

Andmed raamatust "Heino Eller. Personaalnimestik" ja ERSO arhiivist.

Elleri kvartetide senised ettekanded Eestis:

Esimene (1925) – 1932, 1974, 1987*.

Teine (1931) – 1933, 1934, 1937, 1974, 1987*, 2007.

Kolmas (1945) – 1945, 1946, 1947, 1956, 1957, 1975.

Neljas (1953) – 1953, 1975.

Viies (1959) – 1959, 1975, 1987.

*Andmed raamatust "Heino Eller. Personaalnimestik" ja Urmas Vulbilt. *Esitas Vilniuse kvartett.*

aastal plaadistanud Vilniuse keelpillikvartett), jõudmaks selle ülitiheda teksti nüansse välja mängida ja tantsuliste teemadega lõbutseada. Interpreetide kehakeel räägib nii mõndagi – kas ollakse pinges ja hõivatud noodi lugemisega või jääb aega ka toimuva kõrvalt, ülevaatlikult jälgida. Eriti teisel kontserdil mängiti toreda üleolekuga ja järjest kasvava mängurõõmu ja vabadusega. Kõige enam meeldisid need kvartetid, kus I viiuli partiid mängis Olga Voronova. Tema poognatõmme on Vulbi omast intensiivsem, sellest tulenevalt pilli toon lopsakam, sügavam ja kogu faktuur muutus nõnda mahlakamaks, samas ka reljeefsemaks ja seetõttu paremini jälgitavaks. Väga toredasti kõlasid keelpillikvartetile seatud väikepalad, eriti "Kaks miniatuuri", mille algmaterjal pärineb tsüklist "13 klaveripala eesti motiividest".

Olen kindel, et pärast niisuguses koguses nii keeruka muusika niisugusel tasemel mängimist pole Tallinna Keelpillikvartett enam see ansambel, mis enne.

Kontserdid Elleri sümfooniade ja keelpillikvartetidega tutvustas hoopis teistsugust Ellerit, kui üldiselt teada.

EMTA Sügisfestivali avakontsert: Sügisene värvikirevus ja erk loomelend

PILLE KANGUR

helilooja

Tänavune XIII EMTA Sügisfestival oli pühendatud **John Cage'ile** (1912–1992), kelle sünnist möödus 5. septembril sada aastat. USA helilooja, pianist, publitsist ja kunstnik John Cage oli üks 20. sajandi muusikalise avangardismi tähtsamaid esindajaid. Ta armastas eksperimente, improviseerimist, *performance*'eid ning sellest lähtuvalt oli ka Sügisfestivali läbivaks teemaks improviseerimine ja eksperiment.

Festivali aukülastajaks oli tšellist, improviseerija ja õppejõud **Tapani Heikinheimo** Soomest, kes viis läbi meistrikursusi, pidas loengu ning andis Mustpeade majas The Hybrid Trio Soundiga kontserdi. Lähinisti improviseerimise-eksperimentaalne oli ka kontsert Kumus, kus esinesid EMTA improviseerimiseüliõpilased **Anne-Liis Polli** ja **Anto Peti** kunstilisel juhtimisel. Festivali kulmineerus lõppkontserdiga, kus ansambel **U**: ja **EMTA Uue Muusika Ansambel** esitas John Cage'i loomingut ning **Märt-Matis Lille** Cage'i sünniaastapäevale pühendatud uudisteose.

Sügisfestivalil on algusaastatest alates tutvustatud kompositsioonitendentside loomingu, seekord oli üliõpilaste päralt avakontsert 27. septembril EMTA kammerisaalis. Kõlasid kammeransamblid, akustilised sooloteosed, fonogrammiline elektroonika ning akustiline muusika koosluses fonogrammi ja *live*-elektroonikaga. Kontsert jäi meelde oma hoogsuse ja muusikalise vaheldusrikkusega.

John Cage'ile pühendatud festivali lõppkontsert. Kõlab tema "0'00'".
John Cage'i portree hõõrub Merje Roomere käe all.

FOTO HEITI KRUSMAA

John Cage armastas eksperimente, improviseerimist, *performance*'eid ning sellest lähtuvalt oli ka Sügisfestivali läbivaks teemaks improviseerimine ja eksperiment.

Aleksandr Žedeljovi seitsmele esitajale loodud teos "7 ööd", milles oli autori sõnul lisaks akustilistele pillidele (klaver, saksofon, trummid, kontrabass, klarnet) kasutatud spetsiaalselt selle kontserdi jaoks ka

süntesaatoreid ja vinüüle, mõjus traditsioonilise, improviseerimise jazzina. Teose alusena kõlasid süntesaatori aeglased, staatilised helivood, millele instrumendid rajasid meeleoluka improviseerimise. Kõige

rohkem võlus esitajate omavaheline sidus koosmäng ja sünergia.

Mingo Rajandi "Ikarose" puhul võiks esile tõsta nii huvitavat ja ilusa kõlaga koosseisu (klaver, kitarr, klavessiin, tšello, löökpillid) kui ka omapärast süžeed.

Teose mitmekesine muusikaline materjal (korduvad motiivid, klavessiini lakoonilised, teravad *staccato*-kobarad) ja helikeel kõlas vaatamata tõsisele teemale erksalt ja pisut humoorikaltki.

Kahe ansambliteose vahel esitas pianist Nicoletta Favari **Ivan Cancialosi** klaveriteosed "Kaldal" ja "Jookske kuninga juurde". See muusika jäi pisut arusaamatuks. Tekkis tunne, nagu vaadanuks tummfilmi, mille taustaks kõlab muusika ning subtiitriteks viited erinevatele muusikastiilidele: jazz, atonaalne, tonaalne, modernistlik... Kavalehel puudus ka helilooja kommentaar, mis aidanuks ehk kuulaja järjele.

Krõõt-Kärt Kaevu "Retsitatiiv" kontrabassile tekitas mitmeti elevust. Kindlasti oli heliloojal põnev kirjutada sooloteost sellisele pompoossele instrumendile. Tundus, et autor oli ülesannet ehk liigagi tõsiselt võtnud, näidates kõiki omandatud teadmisi ja kogemusi selle pilli mänguvõtetest ja kõlavõimalustest. Kuid kuna kontrabassi kuuleb soolopillina haru harva, siis oli teos huvitav ja nauditav.

Kontserdi elektroakustilised teosed viisid kuulaja *ambient*'likumasse dimensiooni. **Marianna Liigi** "Kulgemine" klaverile, fonogrammile ja *live*-elektroonikale, mida esitas Mari Visnapuu klaveril ning suunas *live*-elektroonikaga helilooja, toimis lausa visuaalselt. Teose elektrooniline osa on ulmeline ning sellele vastandub rütmikas ning kaunite motiividega klaveripartii. Täpselt selliste vastandumistega kirjeldas ka helilooja oma teost kavalehel.

Elektroonilisi helindeid pakkusid **Kaisa Jõhvik** ja **Ekke Västriku**. Kaisa Jõhvikü kvadrofooniline "Tri angel" oli üles ehitatud triangi helidele ning oli lausa ingellikult pehme ja väga "kõrvasõbralik". Teos oma minimalistliku, aeglaselt ja vaevalt tajutavalt pulseeriva kulgemisega, mida markeerisid ebamaiselt kõlavad, triangi helidele üles ehitatud kõlinad, oli hea terviku- ja vormitajuga ning võinuks julgelt väldata mitu minutit kauemgi. Samasuguse hea vormitaju ja nüansitundliku helispektriga oli ka Ekke Västriku "Must müra". Heliloojal oli väga hästi ja haaravalt õnnestunud minimalistlike muutuste kaudu koloreerida ühe seisundi erinevaid varjundeid ja arengut.

Jan Bang: estofiil ajalooliste sämpleritega

Tõnu Kaalep kohtub ühe tänavuse "Stalker" festivali peaesineja, norra sämplija ja produtsendi **Jan Bangiga**. Kas ta on helilooja, muusik, produtsent või remiksija? Kuidas peab nüüdismuusik end defineerima?

"Ma mäletan seda küsimust, kui see esitati mulle umbes siis, kui ma olin 17 ja hakkasin tegema bändi koos Erik Honoréga. Ma defineerisin end hilisteismelise eas kui helilooja, muusik ja laulja (ja õppisin ka viulit), aga siis ma lõpetasin laulmise."

"Miks?"

"Ma tundsin, et pean end keskendama teistele küsimustele."

Samas on ta mänginud ka klaverit. Ja siis ostnud süntesaatori. Ja siis sämpleri. Ja nüüd pühendunud töötlemisele, remiksiledele.

"Oskad sa rääkida mõjudest?"

"Mu vanemal oli suur plaadikogu, põhiliselt klassikast. Vene, prantsuse ja Põhjamaade heliloojaist. Ja muidugi sakslased, mu ema mängis klaverit, Brahmsi ja Schumanni. Aga mõjutas ka eksperimentaalne muusika 60ndaist aastaist; õe ja vennaga kuulasime musta muusikat, souli, gospelit ja diskot. Laulsime seda vahel koos auto tagaistmel. Ja siis läksin tööle plaadipoodi. Seitsmetollised USAst ja Inglismaalt. Ja siis avastasid ma David Sylviani. Ta oli just välja lasknud oma albumi "Brilliant Trees" See oli see, mida tegid Jon Hassell, Brian Eno, rohkem euroopalik traditsioon.

Kui ma hakkasin mängima koos improvisaatoritega, siis polnud seal enam mitte niivõrd muusika kuulamist, kui võrd osalemist selles. Arve Henriksen, Sidsel Endresen ja teised."

*

Küsin tema *live*-remiksamise kohta. See

on meetod, kus kõigepealt esinevad muusikud laval ja siis saab publik minna kõrvalsaali ja kuulata kellegi teise töötlust äjakuuldust, mis on valminud esituse ajal. "Me tahame tekitada laiema versiooni laval toimunust, dekonstruktsiooni või rekonstruktsiooni," seletab Jan.

Selline remiksimine annab asjale uue mõõtme. Olen ise kuulanud kaks aastat tagasi Kristiansandi "Punkt festivalil", mille loojaks ja vedajaks Jan on, norra laulja Maja Rathke remiksi Veljo Tormise koorilauludest, väga põnev, täiesti nagu uus teos.

Küsin, kas võime sellist remiksi pida eraldi kunstitööks või on see tõlge teise muusikalise keelde? "Ma pean neid selgelt uuteks töödeks," vastab Jan. "Kõige huvitavamad remiksid "Punktil" on need, mis loovad uue muusika, kus kombineeritakse erinevaid muusikastiile. Mõõdunud aastal, kui toimus "Punkti" väljasõidufestival Tallinnas, oli kõige põnevam töötada koos nüüdismuusikutega nagu Helena Tulve, keda pean hetkel üheks väljapaistvamaks niinimetatud klassikalise muusika heliloojaks Euroopas ja ansambel U: ja loomulikult Veljo Tormis. Siin tekivad uued võimalused."

Aga mida teha, kui helilooja ei taha oma teose töötlemist? Näiteks kui Pärt keelas William Orbiti remiksida oma tööd. Jan ütleb, et ei tea selle loo asjaolusid, aga "Punkti" idee tugineb mittekomertersiaalsusele ja ilmselt oli selles küsimus. Orbit töötab ikkagi pigem müüva tantsumuusika vallas.

"Minu jaoks on oluline, et dialoog algaks muusikute vahel ja oleks vastastikune huvi," resümeerib Jan. "See kõik sõltub usaldusest. Igauks võib tulla koos meiega – või mitte tulla."

Mida arvab Jan akadeemilisest klassikalise muusikast? "Ma ei jaga muusikat eri stiilideks. Mis on huvitav, sellega lähen kaasa. Olen ise töötanud Euroopa Kammerorkestriga ja Ensemble Moder-niga, Heiner Goebbelsi, Iannis Xenakise

**Ma ei tööta klahvidega, ma töotan sämpleriga.
Mul oleks nagu iga kord uus pill.
Mu pill on algul tühi,
ta tuleb uute helidega täita.**

Jan Bang festivalil "Stalker" koos Robert Jürjendaliga.
FOTO RENE JAKOBSON

ja Toru Takemitsu teostega. Ma ei tööta klahvidega, ma töotan sämpleriga. Mul oleks nagu iga kord uus pill. Mu pill on algul tühi, ta tuleb uute helidega täita." Jan eelistab vanu sämplereid, mis töötavad flopiketastel, jäi küsimata, kust neid saab? Tallinna kontserdil kasutas ta küll ka CDsid.

"Ajad on muutunud, eriti selles mõttes, kuidas me kuulame muusikat. See on normaalne, et klassikaline maailm läheneb teisele maailmale."

Bang on teinud ka filmimuusikat, hetkel on käsil Knut Hamsuni romaani järgi tehtud täispika filmi helindamine. Kuid päris filmihelilooja ta olla ei taha, sest ta teab, kui palju peab siis kompromisse tegema.

*

Ja lõpuks kordi Eestis käinud Bangi estofiilsusest. See kõik algas, kui ta kuulis ECMi plaadilt Tormise teost "Lauliku lapsepõli".

"Tormis on väga avatud ja südamlilik inimene. Temaga kokku saada on nagu kohtumine vana sõbraga." Jan nimetab paljusid teisi, eriti Robert Jürjendali, kellega ta äsja Kultuurikatlas üles astus, kavas põhiliselt improvisatsioonid, aga ka fragmendid paaril eelmisel päeval valminud stuudiotööst.

Küsin, kuidas erineb Eesti kultuur Norra omast. Ta arvab, et eriti mitte, ainult Norras pole nii palju purjus soomlasi.

Ja ongi kõik. Jan tõttab stuudiosse, mina lähen koju. Väljas on sügis.

17. november kell 19.00
EMTA kammersaal

**Aavo Otsa raamatu
"Tuulefantaasia. Trompetiõpetaja
käsiraamat" põhjal loodud DVDde**

ESITLUSKONTSERT

"Tuulefantaasia" DVDde seeria tutvustab klassikalisi ja kaasaegseid õppemeetodeid. Külalislektorid Hispaania rahvusliku sümfooniaorkestri soolotrompetist professor Adán Delgado Illada, Priit Sonn

Kontserdil esineb Aavo Otsa trompetiklass, TMKK Brass ja Puhkpillisümfooniad

Kaastegev rahvusvahelise konkursi laureaat Aarne Ots (trompet), klaveril Meeli Ots, Jaan Kapp

Toetajad: Primus ja Kultuurkapital

Eripalgeline muusika festivalil “Stalker”

EDMUND HÖBE
muusik

“Stalker” Kultuurikatlas oli järg mullu augusti lõpul toimunud üritusele “Stalking Stalker”, üllale katsele esitleda Andrei Tarkovski legendaarsest filmist “Stalker” mõjutatud eksperimentaalmuusikat. Üritust esitleti deviisi all “tõeline kunstnik ei eksperimenteerigi, ta leiab”. Paraku kaldus toona enamik ettevõtmisi valdkonda “avangard avangardi pärast”.

Tänavune “Stalker” toimus septembri lõpul ja kestis kaks päeva. Programm oli mitmekesine, kõige avangardsemad etteasted olid reedel, mil oli küllastajaid vähem. Kes kohal olid, võisid kuulda, kuidas Leedu heliloojate DIISC Orchestra esitas vanu analoogsüntesaatoreid ja uuemat elektroonikat kombineerides hämarat, kohati ka põnevat *ambient*’i. Vaheldumisi apokalüptiliselt krudisevad, melanhoolselt kaunid ja düstoopiliselt kõledad helid kõlasid väljakutsuvalt. Broken Time Orchestra töötles üllatuslikus *ambient*-rocki võtmes Sven Grünbergi loomingut. Grünbergi salvestuste sãmplites

kõlas tihti ka tema lauluhääli.

Laupäeval jätkas *ambient*’i rajal Marsen Julesi eriprojekt, kus ta kandis ühes Hispaania pianisti Bruno Sanfilippo ning Saksa flötisti ja saksofonisti Tilman Ehrhorniga ette Harold Buddist inspireeritud muusikat. Ehrhorni puhkpillihelid hõljusid mahedalt elektroonika ja klaveri kohal, Jules kasutas elektroonikat ka akustiliste helide värvimiseks. C-laval esines Sander Saarmets oma ansambliga Muschraum, seekord triona, kus peale süntesaatorit mänginud Saarmetsa osalesid ka trummar ning kitarrist (“kreatiivmootorlane” Kaur Garšnek). Etteaste algas vaikse süntesaatori-*ambient*’iga, ent kitarrist ja trummide lisamine andis suuna progerockile, mis oli võimas ning sisaldas erinevaid taktimõõte ja paoslikke kitarrisoosid.

Edasi sai kuulda tantsumuusikat ja ekstravertsemaid etteasteid. Neist üks väljapaistvamaid oli Talis Paide ja Andres Lõo koostööprojekt. Arvestades Talis Paide seniseid projekte (Kosmosepealinn, State of Zoe), oleks võinud oodata *electro*-jazzi, kuid muusika kandus pigem minimalistliku *electro-funk*’i territooriumile.

Gruuv oli tugev ja ennast kehtestav; Paide käsitses süntesaatoreid ja muud masinaparki põhjalikult ja asiselt ning Lõo hääli laugles uhkelt helimaastike kohal. Bee Geesi laulu “How Deep is Your Love” kaaver lähenes hüpnagoogilisele popile. Sellel projektil tasub edaspidigi silma peal hoida.

Helgemat sorti elektroonilise tantsumuusikaga jätkasid Mart Avi ja Ajukaja koos saksofonist Steve Vanoniga. Natuke hämaramat muusikat esitas soomlaste trio Nightsatan, mis segas Kraftwerki laadis roboti esteetikat *metal*-muusika pomposusega. Ka peaesineja King Midas Soundi elektrooniline *dub* oli päris mõjuv.

Kõik artistid ei avaldanud muljet. Ansambli NIXAU kuulates jäi arusaamatuks, mida nad suudavad IDM-žanris uut öelda. Rasmus Lille käekiri oli äratuntav, aga tema palad võisid vabalt olla Zebra Islandi demod ilma vokaalita. Kuid tervikuna hõlmas “Stalker” elektroonilise ja eksperimentaalse muusika laia spektrit. Mitmel tantsumuusikaprojektil tasub kindlasti silma peal hoida, ka *ambient*-muusikute etteasted olid huvitavad. Võrreldes eelmise aastaga oli “Stalker” tublisti arenenud.

klaveriavastusi

25. november
kell 18.00

EMTA kammersaal

LEELO KÕLAR

(klaver)

Ludwig van Beethoven

Sonaat d-moll op. 31 nr 2

Sonaat As-duur op. 26

Sonaat Es-duur op. 31 nr 3

Vanim Eesti klaver

Tänavusel rahvusvahelisel muusikapäeval 1. oktoobril esitles Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum õnneliku juhu ja mitmete teadlike valikute tulemust, vanimat Eestis valmistatud ja säilinud klaverit.

Selle 1817. aastal Tallinnas Ludwig Ehrigi töökojas valmistatud pilli elu võinuks paariaastase viivituse korral nüüdseks juba lõppenud olla. Peaaegu kõikide puidukahjustusliikide läbi kannatada saanud haamerklaver leiti 2011. aasta kevadel Pärnumaalt ühest suvilast. Konserveerimise kaasati parimad Eesti spetsialistid Mati Raal (Tsunftijänes), Helmut Välja (Kanut), Heiki Parts (Reval Piano) ning Alo Põldmäe (Eesti Rahvuslik Klaverimuuseum). Eesmärgiks ei olnud pilli mängukõlblikuks muutmine, vaid edasise hävimise peatamine ning eksponeerimine just selles olukorras, millesse aeg ja inimesed klaveri on jätnud. Konserveerimisega jäeti teadlastele ja tudengitele võimalus pilli edasiseks uurimiseks.

Iga ajalooline muusikainstrument nii vanast ajast, kui 19. sajandi esimene pool, on tõeliselt haruldane. Samuti on Eesti

klaveri ajalugu oma 213 aasta ja 78 erineva meistri ja vabrikuga nii aukartustäratav, et selle kõige vanem näide pälvib erilist tähelepanu. Ehrigi klaver asetub ka olulise lülina kahe teise muuseumi ajaloolise klaveri: J. Zumpe ja H.H. Falcki vahele.

Teaduslike ja tõsiste teemade kõrval lisas pillile eripära ja uurimisprotsessile vürtsi üks saksakeelne kiri, mis konserveerimise käigus klaveri kõlalaua alt ilmsiks tuli ning mille tõlkimisega Tallinna Linnaarhiiv eesotsas Lea Kõivu ja Külle Arjakasega omajagu vaeva nägi. Klaveri ehitamise ja kõlalaua puidu ettevalmistusprotsessi kirjeldus paneb aga korralikumad inimesed pead vangutama, sest sellist vallatust ei kohta isegi Balthasar Russowi "Liivimaa kroonika" kirjeldustes eestlaste jaanipäevakommete kohta. Tekst on huvilistele kättesaadaval Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis.

Loodetavasti saab muuseumi järgmine klaveriesitlus toimuma pärast 1944–1948 Tallinnas Ernst Hiisi kodus valmistatud Eesti esimese kontsertklaveri E. Ihse renoveerimist. See praeguse Estonia klaveri prototüüp ootab oma aega muusikainstrumentide hoidlas.

Risto Lehiste
ETMMi muusikaosakonna juhataja

Mart Saar 130

Septembris tähistati Eestis Mart Saare 130. sünniaastapäeva. 28. ja 29. septembril toimusid koorikontserdid Tallinnas ja Tartus, 30. septembril peeti Mart Saare päeva helilooja sünnikohas Hüpasaares. Novembri lõpus ühinevad Mart Saare juubeliaasta üritused veel ka Kooriühingu 30. aastapäevaga, 25. novembril toimub Estonia kontserdisaalis Mart Saare sünniaastapäeva auks pidulik kontsert, kus astub üles kakskümmend koori üle Eesti.

30. septembril peetud Mart Saare päeval andsid Mart Saare majamuuseumis Hüpasaares kontserdi **TMKK õpilased ja õpetajad** ning **segakoor HUIK!** (dirigent **Kaspar Mänd**), **Estonia Seltsi segakoor** (dirigent **Heli Jürgenson**) ja **Tartu Ülikooli kammerkoor** (dirigent **Triin Koch**). Koorid andsid kontserdi ka Viljandi Sakala keskuses. **Vardo Rumessen** esitles Hüpasaares oma uut plaati Mart Saare klaveripaladega, **Tallinna Linnateatri näitlejad** lugesid Mart Saare kirju. Organist **Ene Salumäe** mängis Saare koduorelil, toimus suur ühislaulmine. Lisaks muusikalistele tegevustele võeti ette ka matk Kurgjalt Hüpasa-

saarde ning peeti Suure-Jaani kalmistul Mart Saare haul vaikne mälestushetk.

Mart Saarest pisut lähemalt ja tema tähendusest tänapäeval kõneles Tallinna Muusikakeskkooli õpilaste ja õpetajate kontserdi üks korraldajaid, pianist ja klaveripedagoog, **TMKK ja EMTA õppejõud Martti Raide**.

Mis tähendus on Mart Saare loomingul tänapäeval?

Mulle näib, et Mart Saare suhtes valitsevad praegu kaksipidised tunded. Ühest küljest teadvustatakse teda kui klassikut ja üht eesti professionaalse muusikakultuuri alusepanijat, teisalt teatakse tema loomingu aga üksnes tühist osa. Jääb mulje, nagu oleks ta arhiivi tallele pandud. See on aga väärt, sest Saare koht on kontserdilaval. Tema looming on väga kõrge kullaprooviiga ja see kõlab ka tänapäeval uskumatult värskel.

Kuidas muusikaõpilased tajuvad ja mõistavad Saare muusikat? Mida nad sellest muusikast teavad?

Nad teavad ja mõistavad seda täpselt nii palju, kui seda neile tutvustatakse. Saare

helikeel ja mõttelaad on nii kuulaja kui esitaja suhtes nõudlik, pole omapäi avastamiseks sugugi hõlbus ja seetõttu vajab noor inimene tavaliselt "teejuhti". Esimene reaktsioon reedab tihtipeale kokkupuudet millegi kergelt arusaamatu ja kauega, kuid mida kodusemaks see maailm saab, seda rohkem avastatakse seal põnevat ja kütkestavat. Kui näiteks tuua klaverimuusika, siis muutuvad 19. sajandi impulsid (Chopinilt ja Griegilt), peegeldused Debussy ja Skrjabin helikeelest ja eesti algupäraga materjal töö käigus elavaks ja arusaadavaks muusikaliseks kõneks, millel on selgelt äratuntav isikupära. Nii tekib kontakt ja Saare muusikas peituvad väärtused pääsevad esile.

Kuidas te ise suhtute Saare muusikasse ja milline on teie arvates tema roll eesti muusikas?

Minu meelest on Saare roll eesti helikunsti täiesti unikaalne. See ei tähenda üksnes professionaalseid kriteeriume ja peent viimistlust, mis töid omal ajal kaasa uue kvaliteedi. Tema lähenemine, mis ühendab Euroopa modernismi ideed ürgse eestiliku alge, runoviisiga, kust ta sai nii meloodia, kuid ka vormi ja tuletas harmoonilise koloriidi, on erakordne. See on meile väga oluline ja teed rajav mõtteviis. Selle mõtteviisi vaimesust ja edasiarendust võime täheldada nii Ester Mägi kui Veljo Tormise juures, neid võnkeid kohtame ka Tõnu Kõrvitsa teostes.

Kuidas õnnestusid Saare sünniaastapäeva kontserdid? Kuidas võiks Saare sünniaastapäeva tähistamine toimuda viie või kümne aasta pärast?

Võin kõnelda kontserdist, mille andsid Tallinna Muusikakeskkooli õpilased 30. septembril Hüpasaares ja mis õnnestus väga hästi. Erilise, lausa maagilise elamuse pakkus aga hetk, kui rabamatkalt põlismetsa jõudnud uitaja kõrvu kostsid tuuleiilist kantud "Põhjaviimu" helid, mida ühendkoor parasjagu taluõues esitas. See oli ehtsaarelik müstiline kogemus, mingi suure terviku tajumine, kus loodus kõneleb muusika keeli ja inimloomingu sulab ühte oma alglattega.

Minu soov järgmiste sünniaastapäevade osas piirdub ettepanekuga, et Saare pärand võetaks juubelihooajal laiemalt tähelepanu alla (seekord oli rõhk koorimuusikal) ja nn tähistamine ei piirduks ühe muusikaõhtuga. Asi on tõepoolest seda väärt.

Tartu ülikooli kammerkoor dirigent Triin Kochiga Hüpasaare rabas.
FOTO INDREK MUSTIMETS

Riho Pätsi preemiad

RIHO PÄTSI
KOOLIMUUSIKA FOND

Riho Pätsi koolimuusika fond tunnustas üheteistkümnendat korda Eesti koolimuusika edendajaid ja muusikaõpetajaid.

Tänavused laureaadid on muusikaõpetaja **Kersti Aan**, saksofonipedagoog ja dirigent **Olavi Kasemaa** ning puhkpilliõpetaja ja dirigent **Priit Sonn**. Laureaaditunnistusega kaasneb ehtekunstnik Jaan Pärna kujundatud hõbemärk ja stipendium 800 eurot. Kersti Aan on Tartu Tamme gümnaasiumi muusikaõpetaja, kelle õpilased on osalenud edukalt üleriigilistel muu-

sikaolümpiaadidel, kooli segakoorile on antud I kategooria. Olavi Kasemaa on silmapaistev saksofonist, Eesti saksofonimängijate koolkonna rajaja ja arendaja. Priit Sonn on Heino Elleri nimelise Tartu Muusikakooli vaskpilliõpetaja, kelle õpilased on edukalt osalenud rahvusvahelistel ja vabariiklikel konkurssidel ja festivalidel. Riho Pätsi koolimuusika fond asutati 2002. aastal ja selle tegevuse eesmärk on koolimuusika rajaja, helilooja, publitsisti ja koorijuhi professor Riho Pätsi mälestuse jäädvustamine ning tema elutöö teadvustamine tänapäeval.

(ERR)

Suri Hans Hindpere

27. septembril suri 84-aastaselt helilooja **Hans Hindpere**. Hans Hindpere sündis 18. märtsil 1928. aastal Jõhvis. Tallinna Muusikakoolis õppis ta muusikateooria erialal ja Tallinna Riiklikus Konservatooriumis kompositsiooni erialal Anatoli Garšneki juures. Aastatel 1948–1949 oli Hindpere Rakvere teatri muusika-ala juhataja, 1962.–1965. aastani Eesti Televisiooni muusikasaadete toimetaja. Hindpere töötas ka Jaan Kreuksi

nimelise Noorsoo Kultuuripalee kunstilise juhina ning aastatel 1968–1998 oli ta Tallinna Pedagoogilise Instituudi õppejõud. Heliloojana oli Hans Hindpere tuntud kui viljakas levimuusika looja ning laste- ja noortelaulude autor. Ta on loonud üle 1000 teose, sealhulgas muusika ligi 40 teatri- ja estraadilavastusele ning filmile. Tema laulud on kõlanud ka laulupidudel.

(EMIK)

FOTO ÜLO JOSING

Laulupidude diginoodikogu

4. oktoobril esitleti Rahvusraamatukogus Eesti üldlaulupidude diginootide kollektsiooni. Nootide digiteerimise tellisid ja rahastasid **Laine Randjärv** ja **Vello Salo**. Kollektsioon sisaldab ajavahemikus 1869–2009 toimunud 25 üldlaulupeo koorinootte. Peale üldlaulupidude nootide sisaldub kollektsioonis Peterburis välja antud meeskoorinoot “Wanemuine kandle healed Eesti laulupühaks 1869”, mille Carl Robert Jakobson avaldas eesmärgiga pakkuda esimese eestlaste laulupeo repertuaari rohkem eesti algupäraseid koorilaule. Üldlaulupidude nootide digiteeritud kollektsioonis leiduvad ka ühe toimumata jäänud laulupeo, nimelt 1943. aastaks kavandatud, ent sõja tõttu ära jäänud Eesti XII tänu-üldlaulupeo sega- ja naiskoori lauluvihikud. Kollektsiooni leiab Rahvusraamatukogu digitaalarhiivi leheltdigar.nlib.ee.

(ERR)

Estonia otsib ooperistaare

3. oktoobril sai alguse programm "Estonia otsib ooperistaare". Projekti juhib lavastaja **Neeme Kuningas** ning patrooniks on laulja **Jassi Zahharov**. Eelvoorud toimusid oktoobris kõikjal Eestis, suur finaali leiab aset 29. oktoobril Rahvusooper Estonias. Finalistide hulgast valitakse 10–12 noort, kes saavad poole aasta jooksul kaheteistkümnel nädalavahetusel osaleda esmaklassilisel koolituskursusel Estonias. Õpetajateks ja juhendajateks on rahvusooperi juhtivad lauljad, lavastajad, dirigendid ja kontsertmeisterid. Õpekavas on vokaalkunst, näitekunst, lavakunst, plastika ja tants, solfedžo, itaalia keel jm. Kursus lõpeb avaliku etendusega maikuus. "Konkursi ja koolituse eesmärk on leida ja tõsta jõuliselt avalikku fookusse Eesti noored vo-

Rapla- ja Harjumaa eelvoorud osalejad end proovile panemas.
FOTO RAHVUSOOPER ESTONIA

kaalanded, korraldada valitud noortele regulaarne esmaklassiline koolitus Estonias ja otsida võimalusi parimatele stipendiumide eraldamiseks, et õpinguid jätkata nii Eesti kui välismaa mainekate pedagoogide juures," ütles programmi juht, lavastaja Neeme Kuningas. "Huvi korral pakume ooperialast

täiendõpet ka muusikaõpetajatele."

Noorte lauljate täiendõppega on Rahvusooper Estonia tegelnud kahel viimasel aastal Estonia ooperiakadeemia raames, akadeemia kevadel lõpetanud **Kadri Kipper** ja **Kristel Pärtna** on sellest sügisest koosseisulised solistid.

RAM taasavastas käidud radu

Eesti Rahvusmeeskoor veetis oktoobri esimese nädala Venemaal, andes kontserte Peterburis, Novgorodis, Tveris, Jaroslavis ja Moskvast. Peadirigent Mikk Üleoja koostatud *a cappella* kava sisaldas eesti muusikat (Lemba, Kreeg, Pärt ja Tormis), osi Rahmaninovi "Koguõisest jumalateenistusest" ning välismaist muusikat (Bonato, Whitacre). Jaroslavis toimus ka kontsert koos linna sümfooniaorkestriga, kus RAM laulis Eri Klasi juhatusel Šostakovitši 13. sümfooniast ("Babi Jar") ja Villem Kapi teost "Põhjarannik".

Arvukas publik võttis muusikalise külakosti soojalt vastu. Igas saalis oli kuulajaid, kes mäletasid RAMi sagedasi kontserdireise omaaegses Nõukogude Liidus, aga ka koori asutajat Gustav Ernesaksa. Kohalikes lehtedes ilmunud arvustused kiitsid koori head taset ning mitmekesist repertuaari.

Koorilauljatele endile oli eriline külastuskäik Jaroslavi, kus RAM 1944. aastal tagalasse evakueeritud eesti muusikutest moodustati. Käidi ka hoones, kus toimusid koori esimesed proovid.

Joosep Sang

RAM Jaroslavis.
FOTO ERAKOGUST

Klassikaraadio koolikontserdid

Kevadel alanud koolikontsertide sari “Klassikaraadio tuleb külla” sai sel sügisel järje. Kui kevadel anti kümme kontserti Harju-, Tartu- ja Pärnumaa koolides, siis 25. septembrist 4. oktoobrini külastati Kesk-Eestit ja Virumaad.

“Tallinna kireva muusikaelu keskel tundub, et kõike on liiga palju: festivale, kontserte, muusikuid ja ettekan- deid. Sada kilomeetrit Tallinnast eemal ei ole see enam üldse nii ja võimalused on väga väikesed. Kontserdil käimine on inimestele võraks jäänud. Publiku harju-

muste kujundamine ja traditsiooni elus hoidmine vajab pidevat tööd,” kõneles projektist Klassikaraadio peatoimetaja **Tiia Teder**. Kontserdil esinesid noored muusikud, kes on kooliõpilaste põlvkon- nakaaslased ja ühtlasi Klassikaraadio tule- vikulootused. Viljandimaal ja Kesk-Eestis andis kontserte trio **Kirke Karja** (klaver), **Egert Leinsaar** (viiul) ja **Theodor Sink** (tšello). Virumaa koolides esines trio **Maksim Štšura** (klaver), **Signe Sõmer** (klarnet) ja **Ivi Ots** (viiul). Kontsertide ka- vad on lühikesed ja löövad, mängitakse populaarseid klassikapalu ning tutvusta- takse kuulajatega suheldes esitatavat muu- sikat ja oma pille. Tiia Teder tõdes, et

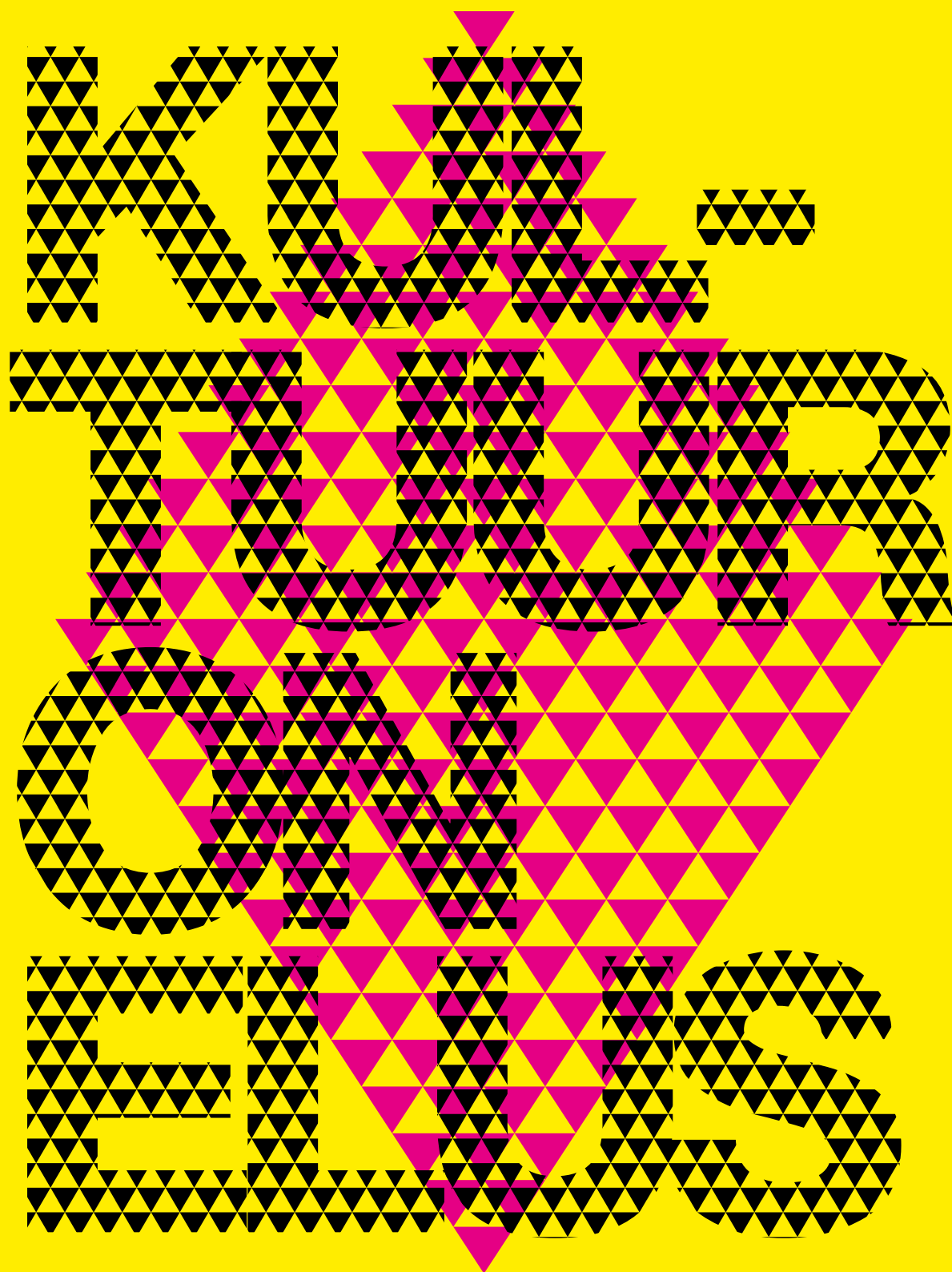
Klassikaraadiol on tekkinud palju uusi kontakte õpetajate ja koolide huvijuhti- dega. “Need inimesed teevad väga tänu- väärset tööd ja on tore, kui saame oma kontserdiga tuua natuke elevust kooli muusikaellu. Meie esinejad on väga an- dekad ja küllap said nemadki koolilastele esinedes uusi kogemusi. Klassikaraadiol on kavas noorte muusikutega stuudio- kontsertide ja salvestuste alal koostööd jätkata. Samuti loodame kevadel sarjaga jälle edasi minna, sest on veel palju koo- le, kus Klassikaraadiot külla oodatakse.” Muusikasündmuse juhivad Klassika- raadio toimetajad **Mirje Mändla** ja **Marge-Ly Rookäär**.

Balti Tähe autasu Eri Klasile

10. oktoobril anti dirigent **Eri Klasile** Peterburi Ermitaaži teatris üle mainekas Balti Tähe kultuuriauhind. Koos Klasiga said sel aastal auhinna Poola näitlejatar Barbara Brylska ja lauljatar Edita Pjeha. Ühtlasi anti välja kaks mälestusauhinda legendaarse tšel- listi ja dirigendi Mstislav Rostropovitši ja laulja Eduard Hilli auks. Balti Tähe auhind loodi 2004. aastal ning see antakse igal aastal mõnele Balti mere regiooni silmapaistvale kultuuritegelasele. Enne Klasi on olnud ainus eestlasest Balti Tähe laureaat Arvo Pärt 2007. aastal.

(ERR)

akadeemia / diplomaatia / keel ja kirjandus /
kunst.ee / looming / loomingu raamatukogu /
muusika / sirp / teater.muusika.kino / täheke
vikerkaar / õpetajate leht

www.tellimine.ee

North Wind, South Wind. Resonabilis.

ERP

Resonabilis on üks Eesti muusika- maastiku kartmatumaid bände. Konservatiivses, iseseisvat tegutsemist umbusaldavas loomekeskkonnas nõuab kõige uuema tõsise muusika tegemine rohkem julgust kui tööstushoone keldris vana kooli analoogtehnikaga *underground*’i mängida. Kammermuusika on suure muusika katselava. Uue meeletatusega helikäikude ohjes hoidmist on hea väikevormide peal harjutada, muidu ajab kolmekümne kuue noodireaga partituurileht hirmu peale ja sunnib ettevaatlikuks. Seda pole kunsti eesliinil tarvis. Resonabilis on osa sellest Eesti muusikaelu tuumikust, kes elab heliloojatega külg külje kõrval ja kaevub helitekitamise nüanssidesse intensiivsusega, mille juures ei ole aru saada, kus lõpeb loome ja algab interpretatsioon.

Plaadi nimilugu valmis 2009. aastal Vale of Glamorgani festivali tarvis, kus juhtusin kaasas olema. Walesi lõunaranniku pidev udu, lopsakad aiad ja rõsked söetolmustest kividest majad sobisid Helena Tulve loosse nii, justkui ta oleks neid enne sinnasõitu unes näinud. Kord jalutasime kogu kambaga mööda põlluserva pankranniku äärel, otsides kohta, kust saab alla veepiirile. Ronisime muudkui üle väravate, festival ja ajagraafik peast pühitud. Selline seiklushimu laieneb ka Resonabilise muusikalisele käekirjale ja sellest nakatuvad ka heliloojad. On ehk kõhegi teada, et ükski muu ansambel “Resole” kirjutatud lugu ilmselt ei esita, sest kanal ei ole levinud nüüdismuusikapill. Aga just see loobki helilooja lähedase side me esitajatega ning võimaldab jätta palju välja kirjutamata, et see

proovis lahti seletada. Tahes-tahtmata hakkavad heliloojad kirjutama tüüpilisi “Resonabilise lugusid” – aeglase kulgemise ja müstilise varjundiga, pigem kerge kui raske poognaga ja rohkete flažolettidega õhulisi saagasid, kus on vaja, et laulja ei oleks suu peale kukkunud.

Mitmesse teosesse on kirjutatud teatud minevikuihalus, vanade muusikaliste vormide ümber tegemine uue löike järgi. Küllap on see kokkusattumus, aga terviku seisukohalt kasulik. Jüri Reinvere “Maiimpeerium” on osa suuremast aastaagadel, pastoraalidel ja hilisõhtustel impressioonidel põhinevast tsüklis, Eugene Birman tsiteerib vanarooma poeeti Ovidiust, Andrus Kallastu lugu on suurteose “Welt gebaut ist” 11. fragmendi troop. Kristjan Kõrveri “Signum magnum II” viitab keskaja muusika tämbritele ja 18. sajandi ooperile. Helena Tulve uitab tuttavalt pinnal – Saalomoni ülemlaulu ja 13. sajandi Pärsia poeedi Rūmī luule radadel. Ka Tauno Aintsi teose “3film” oletatavaid eeskujusid pole vaja kaugelt otsida, kuid neist ei tehta juttu. Tugipunkte väljaspool muusikat ja oma aega ei vaja ka Tatjana Kozlova.

TUI HIRV laulja

Ibpaiio. Kago.

Öunaviks

Vaevalt peab Lauri Sommer ehk Kago end kuidagi muusika ja kirjutamise vahel mentaalselt jagama. Tema loominguga eri tahud on kuidagi orgaaniliselt ja loomulikult seotud ning see maailm, mis vaatab vastu tema luuleridade vahelt, piilub proosatekstide tagant ning ku-

mab muusikast, on üks ütle mata sümpaatne paik. Võimalik, et vahel ei pruugi kõike detailselt hoomata, kuid see on tema kodu, kus headesse külalistesse suhtutakse lahkelt. Sommeri muusikaliste rännakute sisse on mahtunud punk ja indie, eksperimendid elektroonikaga ning seto ja muud lõunaeesti rahvalaulud, kuid alati tundub ta pidavat sihiks oma kindlat rajajoont. Võta nüüd kinni, kas ta eelistab pigem vahetut ja manipuleerimata kõla või hoopis katsetamist uute kõlapiitide ning omalaadsete helilainetega, aga nagu öeldud, on need ühe terviku erinevad elementaarosakesed.

Neli aastat pärast “Mopskassi maja” on saanud valmis Kago neljas album. Nagu varasematel üllitistel, ei ole Kago ka siin oma “mina” külge aheldatud. Stiililiselt ei maksa albumit kuhugi kasti pressida. Olgu see siis transsendentaalne köögikambrifolk, akustiline punk, elektrooniline bluus või igatsuslik lõunaeesti *ambient* – Kago ei kasuta valmis lahendusi, ta otsib ja loob neid ise.

Loos “Ehitage uus maa” on Kago koduse Võrumaa helimaastike külas Barcelonas elav Argentina muusik Fernando Mores, palas “Vesi voolab” teeb kaasa üks tuntuimad Soome joushikkomängijaid Pekko Käppi, lauljana esineb Iduvigik. Veel saab kuulda kassilivulat ja Mõhkjõge Kitse küla kandis, harmooniumist, kaevuvinnast ja tulisele pliidile visatud veesahmaka sãmplitest rääkimata. Kago kinnitab, et iga laul on kujutis mõnest inimesest, nähtusest või ajast. Emotsioonid värelevad imeilusate ja parajalt judisema panevate vahel. Ja see kumeda kõlaga klaver, mida vist ei õnnestugi enam, jumal tänatud, kunagi häälde saada. Tema ebamaised helid kõlavad avaloos “Magellani raadio kutsung”, siin seal keskpaigas ning muidugi albumi liigutavas finaalis “Liidiga yleva”. Liidi on Lauri Sommeri kaheksakuune tütreke. Selle pala madalalt mängitud osa on vanema ja kõrgemalt mängitud osa lapse oma. Ja Sommeri kaasa Liska teab, et seal on isegi Liidi siputused sees.

MARGUS HAAV
kultuuriajakirjanik

Rachmaninov Romances. Dmitri Hvorostovsky, Ivari Ilja.

Ondine

Kui interpret võtab ette teekonna, et süveneda ühe helilooja vokaalloomingusse eesmärgiga kanda ette üks tervik, on tal mitmeid valikuid. Kui ta pöördub autori poole, kes on põiminud tsüklisse kimbu laule, kas poeesiast või ideeliinist lähtudes, on otsus helilooja poolt juba langetatud. Näiteid selle kohta on maailma muusikaloos hulgalt: Schuberti, Schumanni, Wagneri, Britteni, Schönbergi jt imelised tsüklid. Kui valik langeb loominguale, kus terviku kujundamine jääb interpreedi hooleks, on olukord komplitseeritum, kuid väga põnev. Just selline lähenemine iseloomustab käesolevat sisukat plaati, mis sisaldab Moskva konservatooriumi suures saalis salvestatud Rahmaninovi romansse.

Albumil on suurte kunstnike poolt ülipopulaarseks lauldud romansid “Oo, palun, ära lahu”, “Salapärase öö vaikuses”, “Hommik”, “Kui lillekene nurmel”, “Unelm”, “Olin ta juures”, “Kevadveed” jt, kuid emotsionaalselt, atmosfääri ja rõhutuste poolest teevad plaadi haruldaseks just harva esitatavad laulud. Muusikaloost on teada, et Rahmaninov oli äärmiselt loomerikas natuur. Tema esimesed romansid on loodud seitsmeteist-aastaselt ja ometi kuulub sellesse aega küps ning valusalt puudutav, Lermontovi luulele loodud “Püha kloostril väravail”. Oopused 4, 8 ja 14 on loodud aastail 1890-1896. 1897. aastal võeti tema esimene sümfoonia vastu jahedalt, järgnesid depressiooniaastad. Alates 1906. aastast on kuulda, kuidas loome-

hing taassünnib, ja juba tunduvalt rikkalikumates värvides.

Hvorostovski ja Ilja on lähtunud ilmselgelt nendest jõujoontest ning kava kulgeb pidevas sisulises arengus. Esimeseks romansiks on valitud Tšehhovi "Onu Vanja" tarbeks loodud "Meid ootab ees rahu..."

Alates esimestest helidest lummab laulja sametine, mehine ja samas äärmiselt kirkaste ülemhelidega kõla. Uskumatult reljeefne on iga sõna tähenduse voolimine, autori nüansside filigraanne teostus ja muidugi ideaalne kontakt pianistiga. Kõnekad on rõhuasetused, dünaamika mõtestatus. Ivori Ilja mitte ainult ei kuula oma partnerit, vaid rõhutab äärmiselt intensiivset mõttearendust. Veel hämmastab oskus luua kogu muusikalisest ja tekstilisest materjalist just nimelt selline mõtteline tervik – inimhinge sügavaimate juurteni tungiv eluringi taju, alates Tjuttševi luulele loodud romansist "Kõik on minult võtnud kõikvõimas Jumal..." kuni viimasena kõlava teoseni "Kristus on üles tõusnud".

TIIU LEVALD

laulja ja pedagoog

KUULA KA NEID

2ÜHEL. Rannap & Mattisen.

Klaveripoeg

Eri põlvkondadesse kuuluvad "staarpianistid" esitavad Rein Rannapi loodud muusikat ühele klaverile, kuid neljale käele (ühe erandiga, pala "Igiliikur" autor on Mihkel Mattisen). Tosina teosega album esindab crossover-klassikat, nagu kinnitab ka plaadi saate tekst.

Pictures at an Exhibition – Queen. C-Jam.

C-Jam

Maailmas on Enigma ja Gregorian, Eestis on Cardinals. Neil on Vanessa Mae ja Linda Brava, meil Violina. Apocalyptica tuli nelja tšelloga klassikakapist välja, Eestis tegi seda C-Jam. Kvarteti uuel topeltplaadil on, nagu nimigi ütleb, kultusansambli Queen kuulsamad lood.

Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid NOVEMBRIS

Tulevik täis muusikat

TALLINNA
MUUSIKAKESKKOOL

10. november kell 12.00

EMTA orelisaal

Esinevad **Aino-Marika Riikjärve viiuliõpilased**

10. november kell 14.00

Keskraamatukogu suur saal

Esinevad **Niina Murdvee viiuliõpilased**

17. november kell 12.00

EMTA orelisaal

Esinevad **Marju Rootsi klaveriõpilased**

17. november kell 13.00

Keskraamatukogu suur saal

Esinevad **Reet Ruubeli kammeransambliõpilased**

18. november kell 12.00

EMTA orelisaal

Esinevad **Marrit Gerretz-Traksmanni klaveri- ja kammeransambliõpilased**

18. november kell 15.00

EMTA orelisaal

Esinevad **Martti Raide klaveriõpilased**

24. november kell 12.00

EMTA orelisaal

Esinevad **Marju Rootsi klaveriõpilased**

24. november kell 14.00

Nõmme Muuseum

Esinevad **Küllli Kiiveti ja Triini Ella laulueriala ja hääleseade õpilased**

24. november kell 15.00

Keskraamatukogu suur saal

Esinevad **Mirjam Keremi viiuliõpilased**

25. november kell 12.00

EMTA orelisaal

Esinevad **Kersti Sumera klaveriõpilased**

www.tmkk.edu.ee

PÄIKESELOOVANGU

KONTSERDID 2012/2013

21.10.2012 „KUUVAHME NÕUAB PINGUTUST, PALJAST KUUVAHSEST POLE HIDADI KASU“ (IGOR (FJODOROVITŠ) STRAVINSKI, 1892-1971)
KELL 18 - ESINEVAD RTE KONKURSI LÕPVOORU KONKURSANDID

18.11.2012 „ESINEB, KES MÜLE TÕELISELT MUIJET AVAIDAS, OLI ELVIS“ (JOHN (WINSTON) LENNON, 1940-1980)
KELL 16 - ESINEVAD OTSA KOOLI RÜTMIMUUSIKA ERIALA LAULJAD

16.12.2012 „KÕIK LÕPEB LAULUGA“ (PIERRE (AUGUSTIN CARDIN DE) BEAUMARCHAIS, 1734-1799)
KELL 15 - ESINEVAD OTSA KOOLI KEELPILLIORKESTER, PUHKPILLIORKESTER, BAROKKANSAHTEL NOVA CASA JA KAMMERKOOR

20.01.2013 „ILU ON TARDUMINE MUUSIKA“ (AARDN COPLAND, 1900-1990)
KELL 15 - ESINEVAD OTSA KOOLI KLAVERI ERIALA ÕPILASED

17.02.2013 „MUUSIKA ON ÕPETLIK, ANDÉS AEG-AJAJAT TEGEVUST KA HINGETE“ (JOHN (MILTON) CAGE, 1912-1992)
KELL 16 - ESINEVAD OTSA KOOLI AKORDIONI- JA KANDLE ERIALA ÕPILASED NIING KÜLAÜHESINEVAD MUUSIKAKOOLIDEST

17.03.2013 „LAUL, HIS RAHVA SÜDAMIT LIIGUTAB ON VÕRDNE ÜLLA TEDGA“ (LORD ALFRED TENNYSON, 1809-1892)
KELL 18 - ESINEVAD OTSA KOOLI KLASSIKALISE LAULU- JA KEELPILLIDE ERIALA ÕPILASED

21.04.2013 - „LÕHN, NAHU KA MUUSIKA, SALVESTAB MÄLESTUSI“ ((SUZANNA) ARUNDHATI ROY, 1961-...)
KELL 19 - ESINEVAD OTSA KOOLI ÕPETAJAD

19.05.2012 „LAS MA LAHIAN SU HEEBT“ (ROBBIE WILLIAMS, 1974-...)
KELL 19 - ESINEVAD OTSA KOOLI KLASSIKA- JA RÜTMIMUUSIKA SUUNA ÕPILASED

SISSEPÄAS TASUTA

otsakool

KEEPI KULTUURKAPITAL

Lauluväljak

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdid novembris

3. november kell 15.00

Tallinna Linnamuuseum

“EMTA trubaduroid Linnamuuseumis”
Dots Heiki Mätliku kitarreri eriala
üliõpilased Siim Kartau, Paul Stahl,
Kirill Ogorodnikov, Svjatoslav Bortsov,
Matteo Laurenzi, Mirjam Pihlak

6. november kell 19.00

EMTA kammersaal

Aleksandra Kamenskaja (klaver)

12. november kell 10.00

EMTA kammersaal

Kohtumine Uruguai kitarriprofessori
Eduardo Fernández ja Lena
Kokkaliariga. Eduardo Fernández
näidismeistrikursus
Koostöös Eesti Kontserdi ja “Fiesta de
la guitarraga”

16. november kell 18.00

EMTA kammersaal

KAMMERMUUSIKA KONSERT
Annuliina Ikäheimo, Veera Niiranen
(sopran, Soome)
Mirva Helske (klaver)

18. november kell 14.00

Tallinna Rootsi-Mihkli kirik

EMTA keelpilliosakonna üliõpilaste
kontsert Johann Sebastian Bachi
muusikast

18. november 16.00

EMTA kammersaal

Prof Mati Palmi LAULUKLASS
klaveril Katrin Paat

21. november kell 19.00

EMTA kammersaal

Dots Arvo Leiburi VIIULIKLASS

27. november kell 18.00

EMTA orelisaal

KÜLALISKONSERT
Emanuele Segere (kitarr, Itaalia)

28. november kell 19.00

EMTA ooperistuudio

IMPROVISATSIOONIKONSERT
Anna-Liisa Eller, Laura Pöldvere, Ted
Parker

30. november kell 20.00

EMTA kammersaal

“Reis ümber maailma”
EMTA ja Otsa kooli topeltbigbänd
Jens “Chappe” Jensen juhatusel
Solistid Reelika Ränik, Maria Väli,
Anna Kutšinskaja, Ivi Rausi

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA